

METAPHOR

PRIRUČNIK

Metaphor Moć za zagovaranje mentalnog zdravlja

Sadržaj

Poglavlje 1: Uvod.....	3
Zahvalnice	3
Uvod u projekat	4
Uvod u Priručnik.....	5
Poglavlje 2 - Unapređenje mentalnog zdravlja mladih.....	7
Zašto je mentalno zdravlje mladih važno?	7
Kako podržati razvoj kompetencija za angažovanje u promenama?	7
Kako se pripremiti za razvoj kompetencija mladih na temu zagovaranja za mentalno zdravlje?	8
Koji su neki od izazova inicijativa za mentalno zdravlje mladih?.....	8
Uašto su izazovi mentalnog zdravlja važni za dobrostanje mladih?	9
Koji su obrasci kognitivnih distorzija?	10
Šta bi trebalo da bude odgovor na krizne situacije/izazove u vezi sa mentalnim zdravljem? ...	11
Kako zagovarati mentalno zdravlje mladih kroz korišćenje filmova?	11
Poglavlje 3: Moć Metaphor Metodologije u zagovaranju i pravljenju videa	12
Oblast 1 - Snaga upoznavanja.....	14
Oblast 2 - Snaga Formiranja	26
Oblast 3 - Snaga Širenja	44
Oblast 4 of Activities - Moć “kuvanja”	48
Odsek 5 - Moć svuda	59
Poglavlje 4 Saveti i trikovi za mlade	63
Postizanje cilja: Stvaranje promene koju zamišljate	63
Lista za planiranje zagovaranja	64
Praćenje i procena vaših zagovaračkih napora	65
Održavanje angažovanja sa ključnim akterima i podržavaocima	65
ZAHVALNICE:	67

Poglavlje 1: Uvod

Zahvalnice

Ovaj priručnik je kreiran u okviru projekta Young People Together for Mental Health in Europe - Metaphor, u okviru programa European Youth Together, sufinansiranog od strane Evropske unije.

Posebna zahvalnost autorima svih rezultata projekta, konzorcijumu za sprovođenje aktivnosti i učesnicima na pruženim povratnim informacijama.

Zagovaranje je više od samog podizanja svesti—ono se odnosi na pokretanje promena, pojačavanje glasova i stvaranje puteva za delovanje. U kontekstu omladinskog rada i mentalnog zdravlja, zagovaranje postaje moćan alat za uticanje na politike, osporavanje stigma i podsticanje inkluzivnih okruženja u kojima se svaki mladi čovek oseća viđeno i saslušano.

Ovaj priručnik je namenjen i omladinskim radnicima i mladim ljudima, nudeći strukturirani pristup zagovaranju koji odgovara na nove potrebe u neformalnom obrazovanju. On pruža praktične korake za snalaženje u složenostima mobilizacije zajednica, angažovanja zainteresovanih strana i razvoja uticajnih kampanja. Bilo da omladinski radnici usmeravaju mlade zagovarače (Poglavlje 3) ili mladi vode sopstvene inicijative (Poglavlje 4), ovi koraci služe kao osnova za pretvaranje ideja u akciju.

Uvod u projekat

Projekat Metaphor u skladu je sa Strategijom EU za mlade, fokusirajući se na tri ključne oblasti delovanja: Angažovanje, Osnaživanje i Povezivanje. Kroz strukturirani i inovativni pristup, projekat ima za cilj da opremi mlade ljude veštinama, znanjem i alatima potrebnim za zagovaranje mentalnog zdravlja, unapređenje omladinskog aktivizma i podsticanje međunarodne saradnje korišćenjem multimedije i filmske produkcije.

Angažovanje: Izgradnja aktivnog građanstva

Projekat podstiče učešće mladih razvijajući njihove kompetencije u lokalnom i transnacionalnom aktivizmu. Kroz neformalno obrazovanje, učesnici istražuju građansko obrazovanje, strategije zagovaranja i angažovanje u politici, omogućavajući im da aktivno doprinesu svojim zajednicama i podignu svest o izazovima u oblasti mentalnog zdravlja.

Osnaživanje: Jačanje omladinskog rada i aktivizma na lokalnom nivou

Integracijom omladinskog rada sa filmom i multimedijalnim pričanjem, projekat osnažuje mlade kroz nova iskustva aktivizma. Učesnici uče kako da koriste digitalne alate za kampanje i zagovaranje u angažovanju zajednice, osiguravajući da se njihovi glasovi čuju i da njihove poruke imaju značajan uticaj.

Povezivanje: Transnacionalna mobilnost i inkluzija

Projekat će organizovati četiri transnacionalne mobilnosti, promovišući prekograničnu saradnju i uklanjanje prepreka za učešće mladih, uključujući i one sa manje mogućnosti. M mere podrške biće prilagođene individualnim potrebama, osiguravajući inkluzivnost i pristupačnost tokom celokupnog procesa učenja.

Odgovaranje na potrebe mladih

Procena potreba sprovedena u zemljama konzorijuma pokazala je da su izazovi u oblasti mentalnog zdravlja među najvažnijim brigama mladih. Učesnici su izrazili snažnu želju da koriste video i filmsku produkciju kao alate za zagovaranje, verujući da je pričanje priča moćan medij za podizanje svesti i pokretanje promena.

Ovaj projekat održava visok nivo angažovanja mladih u svim fazama, osiguravajući da mladi ljudi igraju aktivnu ulogu u oblikovanju, sprovođenju i održavanju zarovapačkih napora. Kroz

zajedničko učenje, multimedijalne inovacije i transnacionalno umrežavanje, projekat ima za cilj da ostavi trajan uticaj na zagovaranje mentalnog zdravlja mladih širom Evrope.

Ključne teme projekta: mentalno zdravlje i dobrobit, omladinski aktivizam i zagovaranje, multimedija i filmska produkcija za društvene promene, transnacionalna saradnja i umrežavanje.

Ova inicijativa osnažuje mlade da preuzmu akciju, pružajući im veštine, podršku i mreže potrebne za pokretanje promena u svojim zajednicama i šire.

Uvod u Priručnik

Ovaj priručnik je dizajniran kao praktični vodič za opremanje trenera i omladinskih radnika interaktivnim metodologijama, kreativnim alatima i strukturiranim vežbama za učenje koje se mogu prilagoditi različitim obrazovnim okruženjima.

Naš pedagoški pristup je zasnovan na Kolbovom ciklusu iskustvenog učenja, koji osigurava da učenje bude aktivan, angažujući i transformativan proces. Ova metoda omogućava učesnicima da dožive stvarne scenarije zagovaranja, reflektuju na svoja saznanja, generalizuju znanje u primenljive okvire i primene ove lekcije u praksi. Obuka je strukturirana tako da bude dinamična, izbegavajući pasivno slušanje i podstičući interaktivnu, inkluzivnu i kolaborativnu atmosferu.

Ovaj priručnik se oslanja na četiri osnovna principa kako bi maksimalizovao efikasnost učenja:

Aktivno učešće – Osiguravanje jednakog angažovanja kroz interaktivne sesije, diskusije među vršnjacima i iskustvene vežbe.

Kolektivni rad – Podsticanje timskog rada, međusobnog pregleda i zajedničkog stvaranja znanja.

Kreativno angažovanje – Korišćenje inovativnih tehnika rešavanja problema, igranja uloga i multimedijalnih pristupa.

Praktična primena – Osiguravanje relevantnosti za stvarni svet kroz simulacije, studije slučaja i akcione planove.

Integrisanjem ovih principa, obuka omogućava mladim zagovaračima da razviju kompetenciju, izgrade samopouzdanje i preuzmu inicijativu u svojim zajednicama. Svaki modul prati strukturirani format koji uvodi ključne koncepte, a zatim sledi praktične vežbe koje olakšavaju iskustveno učenje.

Kolbov ciklus iskustvenog učenja

Kolbov ciklus učenja je temelj našeg pristupa obuci. Sastoji se od četiri ključne faze koje pojačavaju aktivno učenje i osiguravaju praktičnu primenu znanja:

Konkretno iskustvo (Rad) – Učesnici se angažuju u praktičnoj aktivnosti, kao što je igranje uloga u scenariju zagovaranja, izrada politika ili sprovođenje javnih događaja za podizanje svesti.

Reflektivna opservacija (Pregled) – Reflektuju o svojim iskustvima, diskutujući šta je dobro funkcionisalo, koji su izazovi nastali i kako su se osećali tokom procesa.

Apstraktna konceptualizacija (Generalizacija) – Učesnici povezuju svoja iskustva sa širim teorijama, modelima ili okvirima, usavršavajući svoje razumevanje strategija zagovaranja.

Aktivna eksperimenatacija (Primena) – Primenjuju svoja saznanja u novim kontekstima, kao što je dizajniranje stvarne kampanje ili mentorisanje drugih mladih zagovarača.

Ilustracija Kolbovog ciklusa učenja:

Ilustracija preuzeta sa: <https://coachfoundation.com/blog/kolbs-cycle-of-learning/>

Konkretno iskustvo → Reflektivna opservacija → Apstraktna konceptualizacija → Aktivna eksperimenatacija → (ponovno se vraća na iskustvo)

(Svaka faza je povezana u kontinuirani ciklus, što pojačava praktično učenje.)

Kroz ovaj iterativni model učenja, učesnici stiču i teoretsko znanje i praktičnu stručnost, omogućavajući im da postanu efikasni zagovarači mentalnog zdravlja u svojim zajednicama.

Ovaj priručnik nije samo teoretski resurs; to je vodič sa korak-po-korak uputstvima za akciju. Prateći metode opisane u ovom dokumentu, omladinski radnici i treneri biće osposobljeni da angažuju, edukuju i inspirišu promene u oblasti zagovaranja mentalnog zdravlja.

U Četvrtom poglavlju, mladi ljudi i lideri naći će praktične smernice o tome kako da efikasno organizuju napore za zagovaranje.

Počnimo!

Metaphor konzorcijum

Poglavlje 2 - Unapređenje mentalnog zdravlja mladih

Zašto je mentalno zdravlje mladih važno?

Tema mentalnog zdravlja postala je popularnija poslednjih godina. Svetska zdravstvena organizacija definiše zdravlje kao složeno fizičko, mentalno i socijalno blagostanje, a ne samo odsustvo bolesti i invaliditeta (WHO, 2021). Oni ističu da je mentalno zdravlje prioritet za sve i da je korisno za društveni i ekonomski razvoj. Cilj održivog razvoja 3 promovira blagostanje svih, dok cilj 10 fokusira na smanjenje nejednakosti; stoga oba cilja obuhvataju promociju mentalnog zdravlja (Smernice o promotivnim i preventivnim intervencijama za mentalno zdravlje adolescenata: pomoću adolescenata da napreduju, 2020 - <https://www.who.int/publications/i/item/9789240011854>). Otprilike 15% mladih uzrasta od 10 do 19 godina širom sveta suočava se sa problemima mentalnog zdravlja, pri čemu su depresija, anksioznost i poremećaji ponašanja glavni problemi, koji čine 13% njihovog ukupnog zdravstvenog opterećenja, a neliječeni problemi mogu se nastaviti u odrasloj dobi, utičući na fizičko i mentalno blagostanje i ometajući buduće mogućnosti za ispunjen život (WHO, 2021). S druge strane, koristi od mentalnog zdravlja uključuju ranu detekciju i prevenciju, razvoj otpornosti na stresne faktore i povećanje ukupnog blagostanja pojedinca, zajednice i društva.

Kako podržati razvoj kompetencija za angažovanje u promenama?

Svaka osoba ima jedinstvenu ličnost koja utiče na način na koji komunicira i angažuje se sa svetom. Ipak, postoje ključne osobine i vrednosti koje svako može naučiti i razviti kako bi postao efikasniji u pokretanju promena. Evo nekoliko važnih kvaliteta na kojima treba raditi:

1. Trud, upornost i posvećenost

Postizanje bilo kog cilja zahteva naporan rad, strpljenje i posvećenost. Osobe koje ostanu posvećene i nastave da pokušavaju, čak i kada stvari postanu teške, imaju veće šanse za uspeh.

2. Integritet

Biti iskren i imati jake vrednosti je važno. Osoba sa integritetom ostaje verna svojim uverenjima, preuzima odgovornost za svoje postupke i stiče poverenje drugih radeći ispravno.

3. Veštine komunikacije

Biti u stanju pažljivo slušati i jasno izražavati misli je esencijalno. Dobra komunikacija pomaže u povezivanju sa drugima, objašnjavanju ideja i inspiriše ljude da preduzmu akciju.

4. Povezivanje sa ljudima

Pokazivanje empatije, ljubaznosti i timskog rada čini ljude vrednima i podstiče ih da rade zajedno ka zajedničkom cilju.

5. Upravljanje emocijama

Važno je ostati smiren i prilagodljiv u teškim situacijama. Učenje kako razumeti i kontrolisati emocije pomaže ljudima da ostanu fokusirani i donose dobre odluke, čak i pod stresom.

6. Jasna vizija

Verovati u svoje ideje i motivisati druge sa poverenjem i odlučnošću da te ideje pretvore u stvarnost.

Kako se pripremiti za razvoj kompetencija mladih na temu zagovaranja za mentalno zdravlje?

Različiti faktori mogu uticati na razvoj kompetencija mladih. Radnici sa mladima/lideri treba da podrže mlade na njihovom putu:

Pružiti potrebne resurse - podržati mlade tako što će im se pružiti prostor, prilika i vreme da rade na svojim idejama i imaju sigurno okruženje da pokušaju i ne uspeju;

Profesionalna pomoć - pojedinci i organizacije koje poseduju potrebno znanje i stručnost u temama mentalnog zdravlja treba da budu dostupni za pitanja mladih;

Otvorenost za povratne informacije mladih - treba da budemo otvoreni za primanje i promenu stvari na osnovu povratnih informacija od mladih;

Deljenje znanja - različiti mentorske programi, obuke i radionice koje organizuje osoblje organizacije za mlade mogu im pružiti potrebnu strukturu i planiranje;

Metakognicija procesa - podržati mlade da razmišljaju o svojim mentalnim procesima, o sebi, svojim snagama i slabostima, kao i da vežbaju sposobnosti za evaluaciju i davanje povratnih informacija;

Kreiranje mreže - podstaknuti stvaranje mreže vršnjaka i omladinskih grupa sa sličnim iskustvom i željom za učešćem koje mogu međusobno motivisati i učiniti ih otpornijima i istrajnijima, bilo u offline ili online modu.

Koji su neki od izazova inicijativa za mentalno zdravlje mladih?

Svaka inicijativa i težnja za promenom može se suočiti sa izazovima. Međutim, uz pažljivo planirane aktivnosti i podršku, ovi izazovi mogu se smanjiti i prevazići. Postoji mnogo potencijalnih izazova; ovde ćemo predstaviti nekoliko:

Nedostatak znanja i iskustva omladinskih grupa je pravi izazov;

Nedostatak organizacije i komunikacije unutar omladinskih inicijativa;

Uporan stigma i nedostatak učešća drugih;

Kulturne, socioekonomske barijere i ograničeni resursi;
Kao i u svakoj inicijativi, nedostatak upornosti, motivacije i truda mladih;
Inercija i otpor sistema i odraslih da preispitaju i promene postojeće strukture;
Izbegavanje odgovornosti od strane vladinih struktura, organizacija i/ili zainteresovanih strana;
Trenutno je tema mentalnog zdravlja veoma popularna, zbog čega može doći do zasićenja temom u sferi mladih.

Uašto su izazovi mentalnog zdravlja važni za dobrostanje mladih?

Kontinuum mentalnog zdravlja predstavlja spektar dobrostanja, s mentalnim zdravljem na jednom kraju i mentalnim poremećajem na drugom. U bilo kojem trenutku, pojedinac se može naći na različitoj tački ovog kontinuumu, koja se pomera kako se okolnosti menjaju na bolje ili lošije. Česta zabluda je da se ljudi strogo klasifikuju kao mentalno zdravi ili mentalno nezdravi. Kontinuum ilustruje da svako zauzima poziciju na njemu, bez obzira na svoje mentalno stanje, što pomaže u smanjenju stige prepoznavanjem da su svi uključeni. Dijagram pokazuje da pojedinci mogu da se pomeraju napred-nazad duž kontinuumu, što znači da neko ko je trenutno "zdrav" može doživeti periode "reakcije", a oni koji su "povređeni" imaju potencijal da ponovo postanu "zdravi".

Kontinuum mentalnog zdravlja

Izvor: <https://www.movesafe.com/how-5-minutes-of-daily-movement-can-enhance-mental-and-physical-health/>

Svako doživljava kognitivne greške svakodnevno. Ovi negativni obrasci mišljenja ili navike teraju nas da pretjerujemo ili netačno percipiramo stvarnost na nezdrav način. To može biti štetno za naše mentalno zdravlje, međuljudske odnose i opšte dobrostanje.

Koji su obrasci kognitivnih distorzija?

Polarizovano mišljenje: videti stvari u ekstremima, kao što su "sve ili ništa" ili "crno-belo".
Verovati da je bilo šta manje od savršenstva potpuni neuspeh.

Mentalno filtriranje: Negativno filtriranje ističe negativne aspekte dok umanjuje ili ignoriše pozitivne. Možda prepoznate nešto pozitivno, ali ćete pronaći način da to odbacite, fokusirajući se samo na negativno.

Preopštačavanje: Donošenje širokih zaključaka na osnovu jednog negativnog događaja.
Pretpostavka da će, jer je nešto pošlo po zlu, sve slične situacije imati isti negativan ishod.

Skakanje u zaključke: Čitanje misli i proricanje budućnosti – Pretpostavljanje da znate šta drugi misle ili predviđanje budućnosti bez dokaza koji podržavaju te pretpostavke.

Katastrofizovanje: Uveličavanje i minimizovanje – Proširivanje stvari izvan proporcija i očekivanje najgoreg, dok se pozitivna iskustva umanjuju. Ovaj način razmišljanja često vodi nepotrebnoj brizi i stresu.

Personalizacija: Uzimanje stvari previše lično, verovanje da je sve što drugi rade ili kažu direktna reakcija na vas, čak i kada to nema nikakve veze sa vama. Pretpostavka da ste namerno targetirani ili isključeni.

Okrivljavanje: Prebacivanje odgovornosti za vašu bol na druge, igranje uloge žrtve. Krivicu upućujete ka spolja umesto da preuzmete odgovornost ili priznate svoju ulogu.

Etiketiranje: Dodeljivanje negativne etikete sebi ili drugima na osnovu jednog incidenta. Umesto da incident gledate kao grešku, vi ili drugi se strogo osuđuju i nepravедno označavaju.

Uvek biti u pravu: Stalna potreba da budete u pravu, tretiranje vaših mišljenja kao činjenica i ulaženje u velike napore da dokažete da su drugi u krivu, čak i kada to nije potrebno.

"Treba" izjava: Postavljanje strogih pravila za sebe ili druge sa izjavama poput "trebam", "moram" ili "trebalo bi". Ova očekivanja stvaraju pritisak i često dovode do razočaranja kada se ne ispune.

Emocionalno razmišljanje: Verovanje da je sve što osećate istinito. Emocije se smatraju činjenicama, blokirajući logičko razmišljanje i dovodeći do netačnih zaključaka na osnovu negativnih osećanja.

Pogrešna percepcija kontrole: Spoljna kontrola vs. unutrašnja kontrola – Verovanje da vaš život u potpunosti kontrolišu spoljašnji faktori, ostavljajući vas bez moći, ili verovanje da imate potpunu kontrolu nad svojim okruženjem i odgovorni ste za dobrobit drugih.

Zabluda promene: Verovanje da drugi treba da se promene kako bi vas učinili srećnim. Vršićete pritisak na druge da se promene, uverenje da vaše sreće zavisi od njihove transformacije.

Zabluda pravičnosti: Očekivanje da život treba uvek biti fer i jednak. Kada stvarnost ne odgovara ovom uverenju, to dovodi do frustracije, besa i gneva.

Zabluda nagrade: Verovanje da će naporan rad i žrtvovanje uvek biti nagrađeni, što može dovesti do razočaranja i gneva kada stvari ne ispadnu kako je očekivano.

Šta bi trebalo da bude odgovor na krizne situacije/izazove u vezi sa mentalnim zdravljem?

OTPORNOST

Otpornost ili Resilijencija je sposobnost da se efikasno prilagodimo kada se suočimo sa izazovima, traumama, tragedijama, pretnjama ili velikim izvorima stresa, kao što su problemi u porodici i odnosima, ozbiljna zdravstvena pitanja ili finansijski i radni pritisci. Iako resilijencija često znači "opraviti se" od ovih teških situacija, ona takođe može dovesti do značajnog ličnog rasta.

Kako zagovarati mentalno zdravlje mladih kroz korišćenje filmova?

Kampanje za mentalno zdravlje mladih putem filmske produkcije mogu biti moćan i uticajan način za podizanje svesti, smanjenje stigmatisanja i podsticanje pozitivnih promena. Evo kako mladi ljudi mogu efikasno koristiti filmsku produkciju za kampanje o mentalnom zdravlju:health:

Identifikujte poruku i cilj

Odredite ključnu poruku vaše kampanje. Da li je to podizanje svesti, pružanje edukacije, smanjenje stigmatisanja ili podsticanje ljudi da potraže pomoć? Šta želite da postignete? Na primer, možda ćete želeći da dostignete određeni broj pregleda, utičete na promene politike ili stvorite podržavajuću zajednicu.

Istražite i razumite probleme

Opremite se znanjem o mentalnim zdravstvenim problemima koji pogađaju mlade ljude, uključujući česte poremećaje, uzroke i uticaj stigme. Sakupite stvarne priče od vršnjaka koji su voljni da podele svoja iskustva. Ovo može učiniti vaš film autentičnijim.

Angažujte i uključite zajednicu

Radite sa drugim mladim ljudima koji su strastveni prema mentalnom zdravlju. To mogu biti pisci, glumci, režiseri ili oni koji su imali iskustva sa mentalnim zdravstvenim problemima. Konsultujte se sa stručnjacima iz oblasti mentalnog zdravlja kako biste obezbedili tačnost i senzibilnost sadržaja.

Kreirajte ubedljiv narativ

Kreirajte scenario ili koncept koji odražava vašu poruku. Fokusirajte se na pričanje priča koje rezoniraju sa iskustvima mladih ljudi. Pokažite različita iskustva i stavove, uključujući one iz različitih kultura, polova i pozadina. Iskoristite jake vizuale, simbole i kreativnu kinematografiju da izazovete emocije i naglasite ključne tačke.

Iskoristite društvene mreže i online platforme

Podelite svoj film na YouTube-u, Instagramu, TikTok-u ili drugim platformama gde su mladi ljudi aktivni. Prilagodite format za platformu. Razvijte jedinstveni i upadljivi hashtag kako biste promovisali kampanju i podstakli druge da podele svoja iskustva ili odgovore.

Ohrabrite gledaoce da komentarišu, dele i učestvuju u diskusijama. Organizujte sesije sa pitanjima i odgovorima ili live stream-ove kako biste direktno komunicirali sa publikom.

Uključite pozive na akciju

Uključite informacije o tome gde se može potražiti pomoć, kao što su telefonske linije, savetodavne usluge ili organizacije za mentalno zdravlje. Pozovite druge da kreiraju svoje filmove, podele svoja iskustva ili se uključe u zagovaranje mentalnog zdravlja.

Merenje uticaja i prilagođavanje

Pratite broj pregleda, deljenja i komentara kako biste procenili uticaj vašeg filma. Tražite povratne informacije od publike da biste razumeli šta je bilo uspešno i šta bi moglo da se poboljša. Koristite stečena saznanja da unapredite pristup u budućim kampanjama.

Sarađujte sa školama i organizacijama

Organizujte projekcije u školama, zajedničkim centrima ili omladinskim organizacijama, uz diskusije ili radionice. Sarađujte sa nevladinim organizacijama ili grupama za zagovaranje kako biste proširili domet i dobili podršku za vašu kampanju.

Promovišite pozitivne uzore

Uključite mlade influensere ili javne ličnosti koji mogu doneti kredibilitet i privući širu publiku vašoj kampanji. Prikazujte priče mladih ljudi koji su prevazišli mentalne zdravstvene izazove, naglašavajući nadu i oporavak.

Osigurajte etičko pripovedanje

Uvek obezbedite saglasnost od svih koji dele lične priče i poštuju njihovu privatnost. Budite pažljivi da ne izazovete ili uznemirite vašu publiku. Ako je potrebno, obezbedite upozorenje na sadržaj.

Poglavlje 3: Moć Metaphor Metodologije u zagovaranju i pravljenju videa

Metodologija "Snaga Metafore za Neformalno Obrazovanje u Omladinskom Zagovaranju za Mentalno Zdravlje" zasniva se na iskustvenom učenju, aktivnom učešću i zajedničkom izgradnji znanja. Integrira različite pristupe neformalnog obrazovanja (NFO) kako bi mladima pružila veštine zagovaranja, fokusirajući se na podizanje svesti o mentalnom zdravlju i aktivizam uz pomoć filmske produkcije kao alata. Struktura programa prati metaforično putovanje, vodeći učesnike kroz različite faze učenja prema Kolbovom krugu učenja.

Osnovni principi metodologije

Metodologija je zasnovana na nekoliko osnovnih principa neformalnog obrazovanja:

Učenje kroz delanje – Podsticanje praktičnih iskustava u kojima učesnici aktivno učestvuju u simulacijama zagovaranja, kampanjama i praktičnim vežbama.

Inkluzivnost i učešće – Osiguranje da svi učesnici ravnomerno doprinose, osećaju se sigurno i mogu slobodno izražavati svoje ideje.

Učenje od vršnjaka i saradnja – Stvaranje okruženja u kojem učesnici uče jedni od drugih kroz diskusije, igranje uloga i timski rad.

Refleksija i Kritičko Razmišljanje – Podsticanje učesnika da analiziraju, reflektuju i evaluiraju svoja iskustva u učenju.

Kreativni i Inovativni Pristupi – Korišćenje umetničkog alata filmske produkcije i pripovedanja kako bi se unapredili napori u zagovaranju i efikasnost kampanja.

Struktura

Metodologija prati progresivni ciklus učenja, inspirisan Kolbovim modelom iskustvenog učenja, osiguravajući da učesnici dožive, reflektuju, konceptualizuju i primene svoje znanje.

Metodologija Snaga Metafore pruža setove aktivnosti pod 5 glavnih tema, a na facilitatoru je da izabere koje aktivnosti će biti uključene iz kojih oblasti, dajući učesnicima mogućnost za višestruke izbore u okviru učenja.

Oblasti aktivnosti Snage:

Snaga Upoznavanja – Razumevanje osnova

Cilj: Izgraditi zajedničko razumevanje zagovaranja i mentalnog zdravlja.

Metode: Igre upoznavanja, grupne diskusije, pripovedanje i interaktivne radionice.

Ključne aktivnosti: Uvod u projekat, Strategija EU za mlade, postavljanje očekivanja i definisanje zagovaranja.

Snaga Formiranja – Jačanje veština zagovaranja

Cilj: Opremljivanje učesnika neophodnim alatima za efikasan zagovor mentalnog zdravlja.

Metode: Igranje uloga, debate, kreacija multimedijalnih sadržaja i vežbe rešavanja problema.

Ključne aktivnosti: Tipovi zagovaranja, strateška komunikacija, javni nastup i umrežavanje.

Snaga Širenja – Praktičan razvoj kampanje

Cilj: Pružiti učesnicima praktično iskustvo u zagovaranju.

Metode: Grupni projekti, simulacije kampanja, diskusije o politikama i kreacija digitalnog sadržaja.

Ključne aktivnosti: Planiranje kampanje, pripovedanje kroz film i angažovanje zainteresovanih strana.

Snaga “Kuvanja” – Aktivnosti zagovaranja u stvarnom svetu

Cilj: Primena stečenog znanja u praktičnim naporima zagovaranja.

Metode: Javne manifestacije, društvena medijska aktivizam, zajednički rad u zajednici i umrežavanje.

Ključne aktivnosti: Javne akcije zagovaranja, inicijative vođene od strane mladih i preporuke politike.

Snaga Svuda – REFLEKSIJA I BUDUĆI AKCIJE

Cilj: Evaluirati ishode učenja i razviti akcije za nastavak.

Metode: Refleksije u krugu, samoprocene, planiranje mentorstva i postavljanje ciljeva.

Ključne aktivnosti: Evaluacije, planiranje budućih projekata i umrežavanje za dugoročni uticaj.

Metodologija Metafore osigurava da mladi zagovarači razvijaju veštine, samopouzdanje i motivaciju za promociju svesti o mentalnom zdravlju i promene politika. Kombinovanjem kreativnih, participativnih i reflektivnih tehnika učenja, obuka podstiče održiv aktivizam i osnažuje mlade da pokrenu značajne promene u svojim zajednicama i šire.

Oblast 1 - Snaga upoznavanja

Ime aktivnosti	Bingo zagovaranja
Cilj/evi:	Na kraju ove sesije, učesnici će moći da usmjere inkluzivnu i angažovanu grupnu dinamiku kroz interaktivno upoznavanje, upoznaju se sa ključnim terminima i pojmovima vezanim za advokaturu u neformalnom okruženju i iniciraju proces upoznavanja i učenja među vršnjacima kroz strukturisanu socijalnu interakciju.
Trajanje:	30 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Bingo pitanja(nalazi se ispod) i olovke. Postavka sobe u obliku slova U
Opis (korak po korak)	Tok aktivnosti: Uvod: Objasnite svrhu aktivnosti, naglašavajući da će učesnici koristiti međusobno znanje kako bi odgovorili na pitanja i pobedili u igri. Distribucija: Dajte svakom učesniku jedan kviz listić i jednu olovku. Uputstvo: Uputite učesnike da, radeći pojedinačno, imaju deset minuta da se kreću po prostoriji i nađu odgovore na pitanja na svojim listićima. Postoje tri pravila: Naći odgovore na sva pitanja na listiću. Ne odgovarati na bilo koje pitanje sami. Svako pitanje mora biti odgovoreno od strane različite osobe. Prva osoba koja završi listić treba da povika "Bingo!". Aktivnost: Učesnici se kreću po prostoriji sa svojim kviz listićima, zabeležujući odgovore i imena osoba koje su ih pružile.

	<p>Uputstvo: Prođite kroz svako pitanje i zamolite člana grupe da pruži odgovor zajedno sa imenom osobe koja je to odgovorila.</p> <p>Ova vežba pomaže učesnicima da se upoznaju međusobno i nauče imena drugih. Neka pitanja takođe služe kao uvod u ključne pojmove poput "advokature" i glavne teme obuke, kao i isticanje veština, stavova i mreža unutar grupe.</p> <p>Završite diskusijom o značenju termina kao što su "advokatura" ili glavna tema obuke. Naglasite da ne postoji jedinstvena definicija za ove pojmove i da slušanje različitih perspektiva pomaže da se dublje razumeju njihova različita tumačenja.</p>
Zaključak/ provera	Refleksija vođena od strane facilitatora: Kako ste se osećali u interakciji sa različitim učesnicima? Da li ste naučili nešto novo o advokaturi ili aktivizmu u oblasti mentalnog zdravlja? Da li su postojali odgovori koji su vas iznenadili ili inspirisali?
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Komunikacija u Multikulturnom Okruženju – Učesnici vežbaju aktivno slušanje, verbalnu komunikaciju i interpersonalno umrežavanje.</p> <p>Učenje kako učiti – Refleksija o ličnim očekivanjima i znanje koje su podelili vršnjaci poboljšava samostalno učenje.</p> <p>Socijalne i Građanske Kompetencije – Razumevanje advokature kao kolektivnog procesa podstiče aktivno građanstvo.</p> <p>Sklonost inicijativi i preduzetništvu – Podsticanje inicijative u angažovanju sa vršnjacima i izgradnji osnove za buduće akcije u oblasti advokature.</p> <p>Kultura i izražavanje – Izloženost različitim perspektivama na advokaturu doprinosi interkulturnom učenju i otvorenosti.</p>

Materijal BINGO pitanja:

Pronađite nekog ko zna značenje reči 'advokatura'. Šta to znači? Ime:

Pronađite nekog ko veruje da je njihovo obrazovanje moglo biti bolje. Ime:

Pronađite nekog ko zna značenje reči 'mir'. Šta to znači? Ime:

Pronađite nekog ko je održao govor pred velikom publikom. Ime:

Pronađite nekog ko je učestvovao u kampanji ranije. Ime:

Pronađite nekog ko se sastao sa donosiocem odluka. Ime:

Ime aktivnosti	Očekivanja i brige Post-it beleške
Cilj/evi:	<p>Omogućite učesnicima da izraze svoja očekivanja i ciljeve za obuku.</p> <p>Dozvolite učesnicima da podele bilo kakve brige ili nesigurnosti u vezi sa procesom obuke.</p> <p>Podstičite transparentnost i poverenje tako što ćete se baviti očekivanjima i brigama od samog početka.</p>
Trajanje:	20 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Post-it, olovke, flip čart papir

Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Svaki učesnik dobija dve post-it beleške: jednu za pisanje svojih očekivanja i jednu za brige.</p> <p>Učesnici treba da zadrže svoje beleške poverljivo i zalepe ih na prethodno pripremljenu flip-chart tablu.</p> <p>Kada svi postavе svoje beleške, facilitator(i) će brzo pregledati flip-chart i sažeti očekivanja i brige grupe.</p> <p>Facilitator(i) će komentarisati ove tačke, diskutovati o tome koja očekivanja mogu biti ispunjena tokom obuke i baviti se svim brigama.</p> <p>Flip-chart treba da ostane u učionici tokom celog kursa, kako bi svi mogli da se vraćaju i pregledaju očekivanja i brige.</p>
Zaključak/ provera	Facilitator naglašava podržavajuće i otvoreno okruženje za učenje, podstičući učesnike da komuniciraju bilo kakva promenjena očekivanja ili brige kako obuka napreduje.
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Komunikacija u Multikulturnom Okruženju – Učesnici vežbaju izražavanje svojih misli na jasan i strukturiran način, uz poštovanje različitih perspektiva.</p> <p>Učenje kako učiti – Podstiče samorefleksiju o ličnim ciljevima učenja, pomažući učesnicima da preuzmu odgovornost za svoj razvoj tokom procesa učenja.</p> <p>Socijalne i Građanske Kompetencije – Povećava aktivno učešće i saradnju kroz podsticanje otvorene, transparentne i inkluzivne grupne dinamike.</p> <p>Senzibilnost za Inicijativu i Preduzetništvo – Podstiče proaktivno angažovanje, jer se učesnici podstiču da preuzmu odgovornost za oblikovanje svog iskustva učenja.</p> <p>Emocionalna Svest i Samorefleksija – Učesnici prepoznaju svoje brige i aspiracije, što im pomaže da se snađu u ličnim izazovima učenja i maksimalno iskoriste svoj rast tokom obuke.</p>

Ime aktivnosti	Naša kultura/ pregled agende/ pitanja za razmatranje
Cilj/evi:	<p>Definisanje zajedničkih vrednosti, ponašanja i dogovori za poštovanja i angažovanje u okviru obuke</p> <p>Korišćenje interaktivnih alata (Mentimeter, WordCloud) kako bi se osiguralo da svi glasovi doprinesu oblikovanju kulture grupe.</p> <p>Jasno predstavljanje sesija obuke, ciljeve i ključne teme kako bi se postavila očekivanja.</p> <p>Upoznavanje učesnika sa interaktivnim tehnikama kako bi se održala energija, fokus i inkluzivnost tokom obuke.</p>
Trajanje:	60 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	<p>Flip-čart papir</p> <p>Laptop</p> <p>Projektor (LCD ekran ili TV)</p> <p>Materijali za učesnike:</p> <p>Post-it listići</p> <p>Olovke</p> <p>Pripremljeni Mentimeter link</p>
Opis (korak po korak)	Tok sesije – Uvod:

	<p>Fasilitator(i) pripremaju Mentimeter link unapred i prikazuju ga na ekranu. Učesnici se pozivaju da podeli reči ili fraze koje opisuju zajedničku "kulturu" grupe ili dogovor o ponašanju, vrednostima i ponašanju tokom kursa.</p> <p>Učešće: Svaki učesnik koristi svoj telefon da doprinese 'WordCloud' -u unosom reči ili fraza. Ovi unosi će se pojaviti na ekranu, reflektujući svačije predloge za zajedničku "kulturu" grupe.</p> <p>Diskusija: Fasilitator(i) čitaju unose i vode kratku diskusiju kako bi osigurali konsenzus grupe o predloženim kulturnim normama. Primeri mogućih unosa uključuju: "poštujte jedni druge", "budite tačni", "izbegavajte korišćenje telefona tokom sesija osim u svrhe aktivnosti". Ova metoda pomaže u stvaranju zajedničkog razumevanja o tome kako bi učesnici trebalo da komuniciraju i koje vrednosti treba da poštuju tokom obuke.</p> <p>Fasilitator će prikazati nedeljnu agendu na ekranu (LCD ili TV) i ukratko proći kroz svaku sesiju čitanjem naslova i pružanjem kratke diskusije kako bi dao opšti pregled. Fasilitator će predstaviti vizuelni pregled Metafor Projekta koristeći prikaz na ekranu.</p> <p>Upoznavanje tima, uključujući aplikante i partnerske organizacije iz različitih zemalja: Sažetak projekta i glavni fokus Primarni cilj projekta Ključne aktivnosti uključene u projekt Očekivani rezultati projekta</p> <p>Sesija će se završiti tako što će fasilitator pozvati učesnike da ukratko podele svoja iskustva vezana za projekat i temu.</p> <p>Fasilitator će predstaviti metode za poboljšanje angažovanja grupe tokom obuke. Ove metode uključuju: Podizanje obe ruke ili uzvik "Marko", na šta drugi odgovaraju sa "Polo", što podstiče grupu da postigne tišinu. "Tornado", gde učesnici menjaju stolice bez sedenja na istom mestu. "Bora bora", prelazak na zajednički jezik (engleski) tokom grupnih okupljanja kako bi se osigurala inkluzivna diskusija.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Tačke za diskusiju: Kako se osećate u vezi sa aktivnostima koje smo upravo završili? Da li ste zadovoljni uspostavljenom kulturom? Ima li poslednjih predloga ili izmena? Kakva su bila vaša očekivanja pre dolaska? Da li su se vaša očekivanja promenila nakon uvoda?</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Komunikacija u multikulturalnom okruženju – Učesnici se uključuju u kolaborativne diskusije, koristeći digitalne alate i interaktivne metode kako bi uspostavili zajedničke vrednosti i očekivanja.</p> <p>Društvene i građanske kompetencije – Neguje osećaj odgovornosti i inkluzivnosti, osiguravajući da svi učesnici aktivno doprinesu oblikovanju respektovanja i angažovanja u okruženju za učenje.</p> <p>Inicijativa i preduzetnički duh – Podstiče proaktivno učešće omogućavajući učesnicima da definišu norme obuke i istraže dinamične načine za održavanje angažovanja tokom kursa.</p>

	<p>Učenje kako da učimo – Podržava samousmereno učenje upoznavajući učesnike sa agendom projekta, ciljevima i metodologijama, omogućavajući im da preuzmu odgovornost za svoj put učenja.</p> <p>Digitalna i medijska pismenost – Upoznaje učesnike sa interaktivnim digitalnim alatima (Mentimeter, WordCloud) koji povećavaju angažovanje i kolektivno donošenje odluka, negujući digitalnu kompetenciju u vođenju grupa.</p>
--	---

Ime aktivnosti	Tim na okupu! Imate li slobodnog vremena?
Cilj/evi:	<p>Potaknite smislene diskusije kroz vođena pitanja za svaki vremenski slot. Osigurajte da svi učesnici učestvuju podjednako i uspostavljaju nove veze. Podstaknite učesnike da razmišljaju o svojim iskustvima, perspektivama i sličnostima sa drugima.</p> <p>Koristite interaktivni format kako biste podstakli energiju učesnika i izgradili pozitivnu grupnu dinamiku.</p>
Trajanje:	60 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	<p>Za fasilitatora: Projektor (LCD ili TV), laptop</p> <p>Za učesnike: A4 papiri, olovke</p>
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije – Priprema:</p> <p>Fasilitator će prikazati prezentaciju i podeliti A4 papire i olovke učesnicima.</p> <p>Učesnici će nacrtati sat na svom papiru i označiti sate.</p> <p>Uputstva:</p> <p>Fasilitator objašnjava da za svaki sat na satu učesnici treba da pronađu osobu sa kojom će se povezati. Preporučuje se da se ne sastaju sa istom osobom više od jednog puta.</p> <p>Fasilitator najavljuje: "Sada idite i pronađite svoje partnere za 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 sati."</p> <p>Uparivanje i diskusije:</p> <p>Nakon 5 minuta, fasilitator će zamoliti sve da sednu. Za vremenske slotove u kojima neko nije pronašao partnera, fasilitator će pomoći u formiranju parova kako bi svi bili uključeni.</p> <p>Fasilitator zatim daje uputstvo: "Sada je 1 sat, idite i pronađite svog partnera."</p> <p>Pitanja za svaki vremenski slot su prikazana u nastavku. Diskusije po vremenskom ograničenju trajaće 2 minuta.</p>
Zaključak/ provera	<p>Pitanja za debriefing:</p> <p>Kako ste doživeli aktivnost? Da li je bilo lako ili teško?</p> <p>Da li je postojalo pitanje koje vas je nateralo da razmišljate drugačije?</p> <p>Da li ste otkrili neke sličnosti ili razlike sa vašim partnerima?</p> <p>Koje pitanje može biti za 12 sati?</p> <p>Šta ćete poneti sa ove sesije?</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Učesnici vežbaju strukturirani dijalog, poboljšavajući svoju sposobnost da aktivno slušaju, izražavaju misli i angažuju se u značajnim razgovorima sa različitim ljudima.</p>

	<p>Međuljudske i socijalne kompetencije – Podstiče empatiju, saradnju i otvorenost, jačajući sposobnost učesnika da se povežu sa drugima, poštuju različite perspektive i izgrade odnos u grupnom okruženju.</p> <p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče proaktivan angažman zahtevajući od učesnika da preuzmu inicijativu u stvaranju veza, razmeni ideja i diskusiji o ličnim i profesionalnim iskustvima.</p> <p>Učenje kako da učimo – Podstiče samorefleksiju kroz vođena pitanja, omogućavajući učesnicima da analiziraju svoja prošla iskustva i steknu uvid u svoje vrednosti, motivaciju i ciljeve.</p> <p>Kulturalna svest i izražavanje – Pruža priliku da se istraže različite pozadine i perspektive, podstičući interkulturalno razumevanje i vrednovanje različitih gledišta.</p>
--	--

Pitanja za svaki vremenski interval:

1 sat: Šta te nasmejava?

2 sata: Šta za tebe znače liderstvo i omladinska aktivizam?

3 sata: Gde nalaziš inspiraciju?

4 sata: Zašto su veštine zagovaranja važne za glas mladih u tvojoj lokalnoj zajednici/orgnizaciji?

5 sata: Koji su tvoji hobiji?

6 sati: Da li znaš nekog dobrog lidera? Ko su oni i šta ih čini dobrim liderima?

7 sati: Koji je bio prelomni trenutak u tvom životu?

8 sati: Šta te motivisalo da prisustvuješ ovom treningu za zagovaranje?

9 sati: Koja je tvoja omiljena tradicija ili praznik?

10 sati: Ako bi morao da se opišeš kao životinja, koja bi to životinja bila?

11 sati: Kako planiraš da primeniš ono što naučiš na ovom treningu u svom radu ili životu?

Ime aktivnosti	EU Youth Strategy i Evropski ciljevi za mlade:
Cilj/evi:	poznaite se sa EU Youth Strategy, Evropskim ciljevima za mlade i Evropskim dijalogom mladih. Razumite značaj ovih dokumenata za angažman mladih i demokratsko učešće u Evropi. Povećajte svoje znanje o Agendi za održivi razvoj do 2030. godine i ciljevima održivog razvoja (SDGs).
Trajanje:	30 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Materijal za sesiju: Markeri Flip-chart table Multimedijalni projektor Postavka sobe: Radne grupe (ostrva) Za facilitatora: EU Youth Strategy, Evropski ciljevi za mlade Za učesnike: Lista 11 Evropskih ciljeva za mlade – podeliti link ili napraviti QR kod za dokument, Kopije ciljeva održivog razvoja (SDGs) za rad u malim grupama.
Opis (korak po korak)	Tok sesije: Uvod:

	<p>Započnite sesiju pitanjem učesnicima da li su upoznati sa EU strategijom za mlade i Evropskim ciljevima za mlade.</p> <p>Ako neki učesnici imaju prethodno znanje, pozovite ih da podele svoja iskustva i način na koji su se susreli sa ovim dokumentima.</p> <p>Prezentacija:</p> <p>Nakon što se podele iskustva, pređite na prezentaciju.</p> <p>Prezentacija će obuhvatiti ključne tačke bazirane na 10 činjenica o EU strategiji za mlade i Evropskim ciljevima za mlade (ispod su navedene).</p> <p>Rad u malim grupama [10 minuta]</p> <p>Formiranje grupa:</p> <p>Podelite učesnike u 3 ili 6 podgrupa. Jedna ili dve grupe će se fokusirati na jedan od sledećih pojmova: "Angažuj", "Poveži", "Osnaži".</p> <p>Grupa 1 će istraživati "Angažuj", Grupa 2 će istraživati "Poveži", a Grupa 3 će istraživati "Osnaži".</p> <p>Zadatak:</p> <p>Svaka grupa će identifikovati koji Evropski ciljevi za mlade se usklađuju sa njihovim dodeljenim pojmom i objasniti povezanost.</p> <p>Prezentacija grupnog rada i diskusija</p> <p>Prezentacije:</p> <p>Svaka grupa će imati 2 minuta da predstavi svoje nalaze, uključujući koji Evropski ciljevi za mlade su povezani sa njihovim pojmom i razloge za izbor. Nakon svake prezentacije, biće 1 minut za pitanja i odgovore.</p>
	<p>Uvod:</p> <p>Facilitator započinje pitanjem: "Šta znate o Ciljevima održivog razvoja (SDGs) i Agendi za održivi razvoj do 2030. godine?"</p> <p>Početni odgovori:</p> <p>Facilitator poziva nekoliko učesnika da podele svoja saznanja. [5 minuta]</p> <p>Pregled:</p> <p>Ako je potrebno, facilitator pruža kratak pregled Agende za održivi razvoj do 2030. godine koristeći dostupne informacije. [3 minuta]</p> <p>Grupna aktivnost:</p> <p>Učesnici se dele u 8 nasumičnih grupa.</p> <p>Svaka grupa će se fokusirati na to kako mladi ljudi mogu doprineti implementaciji 2 različita cilja održivog razvoja (SDGs). Kopije svih SDGs biće podeljene.</p> <p>Grupe treba da pročitaju ciljeve i mogu se osloniti na ciljeve i podciljeve za detalje. Oni treba da osmisle najviše 3 konkretne, realne i ostvarive ideje za svaki cilj.</p> <p>Facilitator treba da naglasi da ideje moraju biti specifične i primenljive.</p> <p>Grupe će imati 10 minuta da rade, uz podršku i smernice facilitator-a.</p> <p>Prezentacije:</p> <p>Svaka grupa će prezentovati svoje ideje u trajanju od najviše 2 minuta po grupi, ukupno 16 minuta za sve prezentacije.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Debriefing:</p> <p>Nakon svih prezentacija, facilitator vodi diskusiju kako bi prikupio refleksije o sesiji.</p> <p>Pitanja za diskusiju mogu uključivati:</p> <p>- "Da li vam je vežba bila laka ili izazovna?"</p>

	<p>- "Kakvo je vaše trenutno razumevanje uloge mladih u implementaciji SDG-a?"</p> <p>- "Koji SDGs vam se čine najrelevantnijim za vaš rad kao omladinski aktivista?"</p> <p>Na kraju, facilitator zahvaljuje učesnicima na njihovim doprinosima i refleksijama.</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Učesnici stiču dublje razumevanje evropskih politika za mlade, okvira za angažovanje i ciljeva održivog razvoja, čime unapređuju svoju sposobnost da učestvuju u demokratskom životu i političkim diskusijama.</p> <p>Komunikacija u multikulturalnom okruženju – Kroz grupne diskusije i prezentacije, učesnici vežbaju jasno izražavanje ideja, angažovanje u strukturiranom dijalogu i odbranu svojih stavova u međunarodnom okruženju.</p> <p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče kritičko razmišljanje i proaktivan angažman, dok učesnici istražuju kako inicijative koje predvode mladi mogu doprineti sprovođenju Strategije za mlade EU i SDG-ova.</p> <p>Učenje kako da učimo – Razvija sposobnost učesnika za samostalno učenje, zahtevajući od njih da analiziraju politike, identifikuju ključne ciljeve i predlože konkretna rešenja za zagovaranje.</p> <p>Kulturna svest i izražavanje – Ojačava svest o globalnim i evropskim izazovima, pomažući učesnicima da razumeju kako različite kulturne i nacionalne perspektive utiču na donošenje politika i zagovaranje interesa mladih.</p>

Grafikon 1 i 2:

Izvor: <https://trainerslibrary.org/eu-youth-goals-and-the-vision-of-young-people/> Posećeno 20.9.2024

Izvor: <https://www.aren.admin.ch/aren/en/home/sustainable-development/sustainability-policy/2030agenda.html> Posećeno 20.09.2024

Cilj 1: Okončati siromaštvo u svim njegovim oblicima svuda.

Cilj 2: Okončati glad, postići sigurnost hrane i poboljšati ishranu, te promovisati održivu poljoprivredu.

Cilj 3: Obizbediti zdravlje i promovisati dobrobit za sve u svim životnim dobima.

Cilj 4: Obizbediti inkluzivno i pravedno obrazovanje visokog kvaliteta i promovisati celoživotne mogućnosti za učenje za sve.

Cilj 5: Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i devojčice.

Cilj 6: Obizbediti dostupnost i održivo upravljanje vodama i sanitacijom za sve.

Cilj 7: Obizbediti pristup pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve.

Cilj 8: Promovisati održiv, inkluzivan i održiv ekonomski rast, puno i produktivno zapošljavanje i dostojanstven rad za sve.

Cilj 9: Izgraditi otpornu infrastrukturu, promovisati inkluzivnu i održivu industrijalizaciju i podsticati inovacije.

Cilj 10: Smanjiti nejednakosti unutar i među državama.

Cilj 11: Učiniti gradove i ljudska naselja inkluzivnim, bezbednim, otpornim i održivim.

Cilj 12: Obizbediti održive obrasce potrošnje i proizvodnje.

Cilj 13: Preduzeti hitne akcije za borbu protiv klimatskih promena i njihovih uticaja.

Cilj 14: Očuvati i održivo koristiti okeane, mora i morske resurse za održivi razvoj.

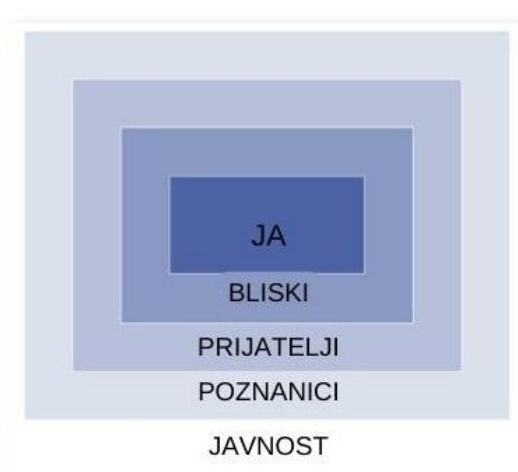
Cilj 15: Očuvati, obnoviti i promovisati održivo korišćenje kopnenih ekosistema, održivo upravljati šumama, boriti se protiv dezertifikacije i zaustaviti i preokrenuti degradaciju zemljišta i gubitak biodiverziteta.

Cilj 16: Promovisati mirne i inkluzivne društva za održivi razvoj, obezbediti pristup pravdi za sve i izgraditi efikasne, odgovorne i inkluzivne institucije na svim nivoima.

Cilj 17: Ojačati sredstva za sprovođenje i revitalizovati globalno partnerstvo za održivi razvoj.

Ime aktivnosti	Kvadrati
Cilj/evi	Podstaknite učesnike da razmisle o tome kako ljudi dele informacije, grade poverenje i postavljaju granice u komunikaciji.
Trajanje	30 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Materijal za učesnike: Bela papir za svakog učesnika, markeri ili olovke, flip-chart. Postavka sobe: U-oblik aranžman. Materijal za trenera: Lista izjava
Opis (korak po korak)	Tok sesije - Vođeni individualni rad [15 min]: Podelite po jedan papir svakom učesniku i obezbedite dovoljno markera ili olovaka za sve učesnike. Nacrtajte grafikon sa sledećim kvadratima na flip-chartu i zamolite učesnike da urade isto na svojim papirima. Da bi istražili šta svaki kvadrat znači za svakog od nas, pročitajte sledeće tvrdnje jednu po jednu i zamolite učesnike da označe ili pokažu sa kim bi podelili svaki tip informacije. Ohrabrite učesnike da razmisle o specifičnim ljudima u svom životu koji odgovaraju svakoj kategoriji. Pomozite u razjašnjavanju termina kao što su „poznanci“ i „intimni prijatelji“. Lista tvrdnji je ispod.
Zaključak/ provera	Debriefing [10 min]: Pitajte učesnike kako su se osećali dok su birali kvadrate. Da li je bilo iznenađenja? Koji je bio glavni zaključak iz ove vežbe? Kako se sada osećaju? Zatvaranje i evaluacija [5 min]: Zaključite sesiju napominjući da će tokom narednih dana biti mnogo prilika da delimo informacije o sebi koje možda nismo odmah razmotrili. Istaknite važnost održavanja granica i poštovanja privatnosti drugih. Naglasite da deljenje naših vrednosti, stavova i uverenja može pomoći da se ujediniamo oko zajedničkih ideja.
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	Lična i socijalna kompetencija – Podstiče samosvest, emocionalnu inteligenciju i postavljanje granica, pomažući učesnicima da razmisle o svojim granicama kada dele lične informacije. Komunikacija u multikulturnom okruženju – Povećava sposobnost učesnika da se snalaze u društvenim interakcijama, poštuju različite perspektive i učestvuju u značajnim razgovorima o poverenju i privatnosti. Učenje kako da učimo – Podstiče kritičko razmišljanje i samorefleksiju, omogućavajući učesnicima da procene kako lična iskustva oblikuju njihovu otvorenost i navike u komunikaciji. Građanska i socijalna odgovornost – Podstiče razumevanje ličnih granica, pristanka i etičke komunikacije, jačajući važnost međusobnog poštovanja i poverenja u grupnoj dinamici. Kulturna svest i izražavanje – Podstiče učesnike da prepoznaju kako kulturna pozadina utiče na nivo udobnosti u deljenju ličnih informacija, promovišući empatiju i inkluzivnost.

Grafikon 1:

Za fasilitatora:

Možete početi, na primer, sa: „Hajde da počnemo sa vašom visinom. Razmislite sa kim biste se osećali udobno da podelite informaciju o tome koliko ste visoki. Da li biste to podelili sa osobama koje smatrate intimnim prijateljima? S poznanicima? Ili u javnom okruženju sa strancima?“

Saveti za fasilitatora:

Priznajte da se iskustva ne moraju primenjivati na svakog učesnika.

Podstičite učesnike da zamisle sa kim bi podelili informacije ako su ta iskustva relevantna za njih.

Obezbedite dovoljno vremena za učesnike da razmisle o svakom pitanju i svojim odgovorima.

Spisak izjava:

Vaša visina

Vaša težina

Vaša verska uverenja

Vaš društveni status

Vaša politička opredeljenja

Vaš status u vezi

Vaša etnička pripadnost

Vaš preferirani zamjenica

Vaša nezadovoljstva nekim delom vašeg tela

Vaša adresa

Vaša frustracija na poslu

Vaši hobiji

Stvari koje vas iritiraju kod vašeg cimerka

Nešto što žalite što ste učinili

Vaša uživanja kojih se stidite

Ime aktivnosti	Kartice vrednosti
Cilj/evi	Istražiti svoja lična uverenja i faktore koji utiču na njihove odluke i ponašanje Steći svest o karticama vrednosti Težiti dubljem razumevanju vrednosti Kontinuirano procenjivati i reflektovati o vrednostima
Trajanje	75 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Papir za flip-chart; Markeri; Olovke; 4 špila kartica vrednosti (odštampane za sve učesnike ili prikazane na ekranu pomoću multimedijalnog projektora koji je pripremio facilitator) Postavka sobe: Krug, Radne zone
Opis (korak po korak)	Tok sesije: Facilitator poziva učesnike da odaberu do 3 vrednosti ili ponašanja sa sledeće liste ili da napišu sami koje najbolje predstavljaju snagu vrednosti. Špil kartica biće obezbeđen. Kada svi učesnici odaberu vrednosti, treba da ih napišu na A4 papiru, facilitator ih upućuje da napišu svoje ime na papiru i naprave papirnog zmaja od njega. Nakon toga, svaki učesnik iz linije baci svoj papirni zmaj, a facilitator će prikupiti zmajeve praveći 5 grupa, pazeći da u prvoj grupi bude najmanji broj učesnika, a u poslednjoj najveći broj. U grupama, svaki učesnik sa liste (njihov papirni zmaj) deli odabrane vrednosti sa drugima, a grupe treba da identifikuju 3 najvažnije vrednosti dobrog lidera koje su se složile sve članice grupe. Te vrednosti upisuju na flip-chart papir. U istim grupama, facilitator traži od učesnika da: Podele svoje top 3 vrednosti sa drugima. Diskutuju o verovanjima vezanim za te vrednosti. Razgovaraju o tome zašto i kako su doneli odluku o konačnoj listi vrednosti.
Zaključak/ provera	Zaključivanje i evaluacija: Stvorite mirnu i tišu atmosferu za završetak sesije. Postavite sledeća pitanja za refleksiju, bilo napisane na flip-chartu ili podeljene kao odštampani materijal: Kako ste se osećali i šta su bili vaši odgovori? Koje zaključke možete izvući iz ovog iskustva? Šta ste naučili? Kako možete primeniti ono što ste naučili da poboljšate svoja buduća iskustva? Koje akcije možete preduzeti na osnovu onoga što ste naučili?
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	Lične i socijalne kompetencije – Podstiče samorefleksiju, samosvest i emocionalnu inteligenciju, pomažući učesnicima da prepoznaju kako vrednosti oblikuju njihove odluke, ponašanja i stilove liderstva.

	<p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Razvija veštine donošenja odluka i strateško razmišljanje, zahtevajući od učesnika da analiziraju, postavljaju prioritete i izraze svoje ključne vrednosti u kontekstu liderstva.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Povećava sposobnost učesnika da izraze lična uverenja, aktivno slušaju i angažuju se u respektabilnim diskusijama o vrednostima i donošenju odluka.</p> <p>Građanska i socijalna odgovornost – Podstiče razumevanje etičkog liderstva, kolektivnog donošenja odluka i odgovornosti, naglašavajući ulogu vrednosti u izgradnji inkluzivnih i odgovornih zajednica.</p> <p>Učenje kako učiti – Podržava kontinuiranu samoprocenu i lični razvoj, omogućavajući učesnicima da procene kako njihova uverenja utiču na njihove akcije i kako mogu primeniti ovo znanje u liderstvu i zagovaranju.</p>
--	---

Oblast 2 - Snaga Formiranja

Ime aktivnosti	Zagovaranje za promene
Cilj/evi	Ova sesija pruža učesnicima priliku da razumeju koncept zagovaranja i upoznaju se sa njegovim različitim vrstama.
Trajanje	90 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Kopije radnih materijala pod naslovima „Zagovaranje i srodni koncepti“ i „Vrste zagovaranja“ Raspored prostorije: U-oblik
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Zagrevanje [5-8 minuta]</p> <p>Deo I [10 minuta]</p> <p>Pozovite sve učesnike da pomisle na prvu asocijaciju (reč) kada čuju reč "ZAGOVARANJE".</p> <p>Neka učesnici napišu dve ili tri reči u Mentimeter Word Cloud.</p> <p>Prikažite rezultate na ekranu i diskutujte o njima sa grupom.</p> <p>Deo II [45 minuta]</p> <p>Podelite grupu u četiri manje grupe i dodelite im četiri teme sa listovima flipčarta:</p> <p>Zagovaranje</p> <p>Lobiranje</p> <p>Mobilizacija resursa</p> <p>Umrežavanje i partnerstvo</p> <p>Objasnite učesnicima da sada postaju ekspertske grupe koje treba da pripreme prezentaciju o svojoj temi, uključujući:</p> <p>Definiciju i cilj</p> <p>Ciljnu grupu/e</p> <p>Proces</p> <p>Pokazatelje uspeha</p> <p>Vreme za rad: 20 minuta</p> <p>Prezentacija grupa: 20 minuta</p> <p>Diskusija: Pozovite nekoliko učesnika da podele šta su naučili o različitim vrstama delovanja u zajednici (5 minuta).</p>

	<p>Deo III [50 minuta] Vrste zagovaranja [25 minuta] Pozovite učesnike da nabroje različite ciljeve ili probleme za koje bi ljudi mogli da se zalažu (15 minuta). Završite sesiju kratkom prezentacijom "Vrste zagovaranja" koristeći radni materijal (10 minuta). Ostavite 5 minuta za pitanja i diskusiju. Završna refleksija [15 minuta] Na kraju sesije, zamolite učesnike da razmisle i odgovore na pitanje: Koji tip zagovaranja je najrelevantniji za rad vaše organizacije?</p>
Zaključak/ provera	<p>Zamolite učesnike da podele ključne uvide koje su stekli o zagovaranju, lobiranju, mobilizaciji resursa i umrežavanju. Podstaknite učesnike da identifikuju potencijalne izazove u zagovaračkim naporima i da zajednički razmotre moguća rešenja. Sumirajte glavne tačke koje su diskutovane, naglašavajući značaj zagovaranja u stvaranju socijalnih promena. Zamolite učesnike da podele jednu reč ili frazu koja najbolje opisuje njihov zaključak sa sesije.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Poboljšava razumevanje zagovaranja, lobiranja, umrežavanja i mobilizacije resursa, opremajući učesnike veštinama za aktivno građanstvo i podsticanje društvenih promena. Komunikacija u multikulturnom okruženju – Jača veštine javnog govora, debata i facilitacije u grupama, omogućavajući učesnicima da efikasno izlažu svoje ideje, diskutuju o strategijama zagovaranja i saraduju u raznolikim timovima. Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče učesnike da identifikuju ključne izazove u zagovaranju, razvijaju strateška rešenja i primene svoje učenjanje na stvarnim akcijama u zajednici. Učenje kako da učimo – Podstiče kritičko razmišljanje i samorefleksiju podsticanjem učesnika da analiziraju različite pristupe zagovaranju, procene njihovu efikasnost i povežu ih sa sopstvenim organizacionim radom. Kulturološka svest i izražavanje – Promoviše međukulturni dijalog i razumevanje istražujući kako zagovaranje varira u različitim društvenim, političkim i kulturnim kontekstima.</p>

Table 1:

	Zagovaranje	Mobilizacija zajednice	Mreže i partnerstva	Prikupljanje sredstava i mobilizacija resursa	Prevazilaženje stigme i diskriminacije
Šta mogu da prome-nim	Politike, svest i primena politika, zakona i praksi	Svest i ponašanje	Isolacija i dupliranje	Nivo resursa dostupnih	Nivo stigme i diskriminacije prema osobama sa izazovima mentalnog zdravlja

Ciljna grupa	Donosioci odluka, lideri, kreatori politika, osobe na pozicijama uticaja	Članovi zajednice	Pojedinci i grupe sa sličnim ciljevima	Zajednice, lokalne vlasti, opštine, donatori	Osobe koje stigmatizuju, diskriminišu
Tipični pokazatelji uspeha	Implementacija politika, implementacija zakona i praksi	Zajednički problem je rešen, više ljudi prisustvuje zajedničkim sastancima	Partneri i mreže postižu više nego kada rade sami	Dostupni resursi	Manje slučajeva stigmatizacije i diskriminacije

Vrste zagovaranja:

Samozagovaranje: Ovo se odnosi na pojedinca koji se zalaže za sebe, kao što je izražavanje svojih prava i potreba.

Zagovaranje za pojedinca: Ovo podrazumeva zagovaranje u ime pojedinca ili male grupe ljudi, kao što je pomaganje u pristupu uslugama ili resursima koji su im potrebni.

Sistemsko zagovaranje: Ova vrsta zagovaranja fokusira se na promenu politika, zakona ili sistema koji utiču na veće grupe ljudi. Cilj je rešavanje osnovnih uzroka problema, a ne samo lečenje simptoma.

Pravno zagovaranje: Ova vrsta zagovaranja koristi pravne kanale kako bi tražila pravdu ili sprovela prava, kao što je kroz sudski sistem ili administrativne postupke.

Zagovaranje na nivou zajednice (Grassroots zagovaranje): Ova vrsta zagovaranja uključuje mobilizaciju ljudi na nivou zajednice kako bi se izazvale promene, kao što je organizovanje protesta ili kampanja slanja pisama.

Sve vrste zagovaranja imaju jednaku važnost. Izbor vrste zagovaranja zavisi od toga šta je najprikladnije za pojedinca koji je traži. Osoba može zahtevati različite vrste podrške u različitim fazama svog života.

Zajedničko svim oblicima zagovaranja je to da je pojedinac (u ovom slučaju osoba sa teškoćama u učenju) uvek u središtu procesa zagovaranja. Fokusira se na ono što pojedinac želi i na pronalaženje najefikasnijeg načina da to prenese relevantnim stranama. Zagovaranje se može uporediti sa alatima u kutiji alata, gde se različite vrste mogu koristiti zajedno ili odvojeno, u zavisnosti od zadatka koji je u pitanju. Osobe sa teškoćama u učenju često izražavaju da je biti deo grupe za samozagovaranje ili primanje podrške od zagovarača ključno za osnaživanje njih u preuzimanju kontrole nad svojim životima.

Ime aktivnosti	Štafetna trka za zagovaranje
Cilj/evi	<p>Angažujte učesnike na zabavan i interaktivan način.</p> <p>Razvijajte njihove veštine i znanje o zagovaranju, dok promovirate timski rad i saradnju.</p> <p>Poboljšajte njihovo razumevanje zagovaranja i unapredite sposobnost za komunikaciju i zagovaranje određenih ciljeva.</p>
Trajanje	45 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	<p>Karte sa različitim scenarijima zagovaranja.</p> <p>Klupe ili markeri za postavljanje staze za štafetnu trku.</p> <p>Tajmer za praćenje vremena trke.</p> <p>Nagrade ili priznanja za pobjednički tim (po želji).</p> <p>Postavka prostorije: Otvoreni prostor za učesnike da se kreću i završe štafetnu trku.</p>
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije - Podelite učesnike u timove od 3-4 osobe.</p> <p>Svaki tim će izabrati ime i kapitea.</p> <p>Dajte svakom timu set karata sa različitim scenarijima zagovaranja.</p> <p>Na signal za početak, prvi igrač iz svakog tima uzima kartu i čita scenario.</p> <p>On/ona će trčati do sledećeg igrača u timu i predati mu kartu.</p> <p>Drugi igrač će pročitati scenario, pretrčati stazu i predati kartu sledećem igraču. Igra se nastavlja dok svi članovi tima ne završe stazu i pročitaju sve scenarije zagovaranja. Tim koji prvi završi stazu i sve scenarije pobjeđuje igru (Svaki tim će imati set karata sa različitim scenarijima zagovaranja, a potrebno je da završe trku tako što će proći sve karte među članovima tima. To znači da svaki tim treba da pročita i diskutuje o više scenarija da bi završio trku).</p> <p>Uključivanjem scenarija zagovaranja u igru, učesnici će takođe učiti o različitim situacijama u kojima je zagovaranje potrebno i koji tipovi zagovaranja mogu biti najefikasniji u tim situacijama. Ukupno, štafetna trka zagovaranja je kreativan i zanimljiv način da se nauči o zagovaranju i promoviše timski rad među učesnicima.</p> <p>Tokom igre, igrači mogu diskutovati o scenarijima i mogućim rešenjima, ali glavni cilj je da završe stazu i pročitaju sve scenarije.</p>
Zaključak/ provera	<p>Facilitator može voditi kratku diskusiju ili refleksiju na sledeća pitanja:</p> <p>Šta ste naučili o različitim vrstama zagovaranja?</p> <p>Kako ste se osećali tokom štafetne trke?</p> <p>Da li ste se susreli sa nekim izazovima tokom štafetne trke? Ako jeste, kako ste ih prevazišli?</p> <p>Kako možete primeniti ono što ste naučili u svom životu i radu?</p> <p>Facilitator može podstaći učesnike da podele svoja razmišljanja i osećanja sa grupom, kao i da aktivno slušaju jedni druge. Ovo će pomoći u stvaranju osećaja zajedništva i podrške među učesnicima.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i društvene kompetencije – Povećava razumevanje zagovaranja angažovanjem učesnika u stvarnim scenarijima, pomažući im da razviju veštine za aktivno građanstvo i društvene promene.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Jača sposobnost učesnika da jasno izražavaju svoje ideje, aktivno slušaju i efikasno saraduju u raznolikim timskim postavkama.</p> <p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče brzo donošenje odluka, rešavanje problema i liderstvo izazivajući učesnike da analiziraju scenarije, prilagode strategije i preduzmu akciju u dinamičnom okruženju.</p>

	<p>Učenje o učenju – Podstiče kritičko mišljenje i samorefleksiju tražeći od učesnika da procene scenarije zagovaranja, prepoznaju različite pristupe i primene svoje znanje na stvarne probleme.</p> <p>Timsku saradnju i kooperaciju – Podstiče saradnju, poverenje i kolektivno donošenje odluka, osiguravajući da učesnici efikasno rade zajedno pod vremenskim ograničenjima, dok se angažuju u smislenim diskusijama.</p>
--	---

Tačni odgovori za svaki scenario (učesnici dobijaju samo scenario i diskutuje se o mogućem odgovoru):

Osoba sa invaliditetom je uskraćena za pristup javnom prevozu.

Koji tip zagovaranja je potreban?

Odgovor: Sistemsko zagovaranje - ova situacija zahteva zagovaranje promena u sistemu i politikama koje regulišu javni prevoz kako bi se osigurala pristupačnost za sve osobe, a ne samo za osobu sa invaliditetom u ovom konkretnom slučaju.

Dete je zlostavljano u školi.

Koji tip zagovaranja je potreban?

Odgovor: Individualno zagovaranje - ova situacija zahteva zagovaranje za dete koje je zlostavljano, radeći sa školskom administracijom, nastavnicima i roditeljima kako bi se osigurala sigurnost i dobrobit deteta.

Porodica ne može da priušti osnovne životne potrebe.

Koji tip zagovaranja je potreban?

Odgovor: Samozagovaranje - ova situacija zahteva da porodica zagovara sama za sebe, tražeći dostupne resurse i podršku, kao što su vladini programi pomoći, organizacije zajednice ili programi obuke za zapošljavanje.

Osoba je pogrešno optužena za zločin koji nije počinila.

Koji tip zagovaranja je potreban?

Odgovor: Pravničko zagovaranje - ova situacija zahteva pravnu zastupljenost kako bi se branila osoba koja je pogrešno optužena i osigurala zaštita njenih prava kroz pravni proces.

Zajednica je u opasnosti da bude isterana iz svojih domova zbog velikog građevinskog projekta.

Koji tip zagovaranja je potreban?

Odgovor: Sistemsko zagovaranje - ova situacija zahteva zagovaranje promena u sistemu i politikama koje regulišu građevinski projekat kako bi se u obzir uzela prava i dobrobit zajednice i kako bi im bila obezbeđena odgovarajuća kompenzacija za bilo koje raseljavanje ili gubitak.

Ime aktivnosti	mAdvocacy
Cilj/evi	<p>Trenirajte učesnike o konceptu zagovaranja kroz zabavnu i interaktivnu igru.</p> <p>Podstičite učenje kroz igru, čineći koncepte zagovaranja nezaboravnim i zabavnim.</p> <p>Podstičite kolaborativno učenje omogućavajući učesnicima da popune praznine i podele svoje dovršene Mad Libs priče.</p> <p>Podstičite kreativno učenje podstičući učesnike da koriste maštu pri izboru reči.</p> <p>Olakšajte iskustveno učenje povezujući teoriju zagovaranja sa stvarnim primenama.</p>
Trajanje	60 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	<p>Za Facilitatora: Prepravljeni Mad Libs šablon, Tajmer, Podsticaji za diskusiju</p> <p>Za Učesnike: 200 kartica sa rečima, 42 kartice sa rečenicama, Olovke ili hemijske, Odštampani Mad Libs šablon</p> <p>Postavka prostorije: Organizujte učesnike u male grupe ili oko centralnog stola. Promešajte špil kartica sa rečima i podelite isti broj svakoj osobi.</p> <p>Postavite kartice sa rečenicama u centralni špil.</p>
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije - Objasnite da će sesija koristiti Mad Libs igru kako bi istražila različite komponente advokacije. Podelite Mad Libs šablone svakom učesniku. Objasnite proces odabira reči: učesnici će popunjavati praznine imenicama, glagolima, pridevima ili drugim rečima na osnovu svojih kartica sa rečima. Svaki učesnik bira reči sa svojih kartica da bi popunio šablon. Učesnici popunjavaju praznine sa izabranim rečima.</p> <p>Deljenje i Diskusija: Svaki učesnik čita svoju završenu Mad Libs priču naglas. Facilitator vodi diskusiju sa podsticajima, kao što su: Šta ste naučili o advokaciji kroz ovu aktivnost? Kako različite reči utiču na efikasnost advokatske poruke? Kako možete primeniti ove principe advokacije u stvarnom životu?</p>
Zaključak/ provera	<p>Istaknite ključne zaključke iz aktivnosti.</p> <p>Pitajte učesnike da razmotre: Koje strategije advokacije su im se činile najučinkovitijim? Koje izazove mogu da se susretnu kada zastupaju neku stvar? Kako da prevaziđu te izazove?</p> <p>Završna izjava: Naglasite da je advokacija zasnovana na strategiji, kreativnosti i saradnji, i podstaknite učesnike da koriste svoje glasove kako bi pokrenuli pozitivne promene.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i društvene kompetencije – Povećava razumevanje učesnika o konceptima i strategijama advokacije, učvršćujući njihovu sposobnost da se uključe u demokratske procese i pokrenu društvene promene.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Razvija efikasne veštine prenošenja poruka i pripovedanja, pomažući učesnicima da nauče kako izbor jezika utiče na uticaj advokacije.</p> <p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče kreativno rešavanje problema i prilagodljivost, dok učesnici istražuju različite načine za izradu ubedljivih poruka za advokaciju.</p> <p>Učenje kako učiti – Podstiče kritičko razmišljanje i refleksiju, omogućavajući učesnicima da analiziraju kako se poruke za advokaciju mogu strukturirati za maksimalan uticaj i kako ih primeniti u stvarnim scenarijima.</p>

	Kulturna svest i izražavanje – Jača sposobnost učesnika da tumače i odgovore na različite perspektive, podstičući inkluzivnost u naporima za advokaciju.
--	--

Primer šablona koji učesnici treba da popune:

Dragi [pridjev] [imenica],

Pišem vam danas kako bih vas zamolio/la da pomognete u zagovaranju [cilj]. Kao što možda znate, [cilj] se suočava s mnogim izazovima, uključujući [izazov 1], [izazov 2] i [izazov 3]. Bez vaše pomoći, [cilj] možda neće biti u mogućnosti da [željeni ishod]. Moramo da radimo zajedno kako bismo napravili promene. Kroz [glagol 1], [glagol 2] i [glagol 3], možemo stvoriti pozitivne promene i osigurati da [cilj] dobije podršku koja mu je potrebna. Hvala vam na vremenu i vašoj posvećenosti [cilju].

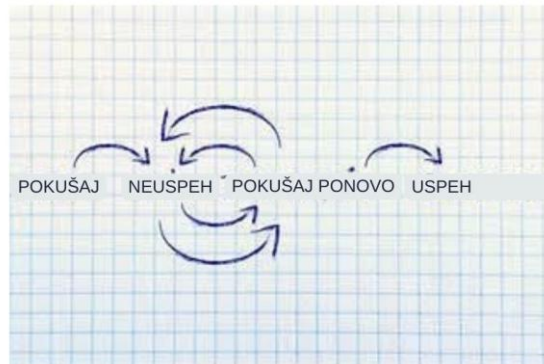
Zajedno možemo napraviti pravu razliku!

S poštovanjem, [Vaše ime]

Ime aktivnosti	Lično iskustvo I
Cilj/evi	Razumevanje kako uspešne priče mogu pomoći mladim zagovaračima da budu efikasniji Razumevanje kako neuspehi mogu pomoći da postanete bolji mladi zagovarač Učenje više o ulozi mladih zagovarača u savremenom svetu
Trajanje	90 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Flip-chart po grupi, flip-chart sa napisanim pitanjima, laptopi, Internet konekcija, papir, olovke, markeri
Opis (korak po korak)	Priče o uspehu: Pozovite učesnike da razmisle o svojoj najuspešnijoj priči kao omladinskom lideru, bez obzira na kontekst, i da tu priču opišu kao emotivan članak na jednoj stranici. Učesnici se dele u male grupe (4-5 ljudi) kako bi pročitali svoje priče i glasali za jednu priču koja će biti predstavljena u plenumu. U velikom krugu svi slušaju izabrane priče (1-2 po grupi). Pozovite učesnike grupe da podele svoja osećanja i mišljenja nakon priča. Priče o neuspehu: Sada pozovite učesnike da razmisle o vremenu kada su kao lideri doživeli neuspeh i da razmisle o lekcijama koje su naučili iz tog iskustva, a zatim ih ponovo podelite u male grupe kako bi podelili svoje priče i diskutovali o razlozima neuspeha.
Zaključak/ provera	Facilitator poziva učesnike da podele svoja osećanja u jednoj reči ili frazi.
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	Naravno, evo celokupnog teksta na srpskom: Građanske i društvene kompetencije – Pomaže učesnicima da bolje razumeju omladinsko zagovaranje, liderstvo i društveni angažman,

	<p>omogućavajući im da uče iz svojih uspeha i izazova u svom procesu zagovaranja.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Razvija veštine pričanja priča, aktivnog slušanja i emocionalnog izraza, omogućavajući učesnicima da efikasno dele svoja iskustva, inspirišu druge i artikuliraju naučene lekcije.</p> <p>Osećaj za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče učesnike da razmišljaju o svom putu liderstva, analiziraju faktore uspeha i prepreke, i razvijaju strategije za poboljšanje svojih napora u zagovaranju.</p> <p>Učenje kako da učimo – Jača samorefleksiju i kritičko razmišljanje, jer učesnici ispituju svoja vlastita iskustva, prepoznaju ključne naučene lekcije i primenjuju ih na budući rad u omladinskom zagovaranju.</p> <p>Emocionalna svesnost i otpornost – Podstiče samosvest i adaptabilnost, pomažući učesnicima da prihvate neuspehe kao prilike za učenje, izgrade otpornost i razvijaju mentalitet rasta.</p>
--	---

Pre nego što se završi ovaj deo sesije, podelite materijal "5 načina da učite iz neuspeha" među učesnicima. Takođe, zamolite učesnike da se, u grupama, izraze i naprave svoj listu "5 načina da učite iz neuspeha" zajedno sa crtežom.

Materijal za aktivnost

1. Ne opterećujte se time — Posmatrajte neuspeh kao priliku za učenje

Nakon neuspeha, lako je dopustiti da negativne emocije poput nesigurnosti, postidnosti i razočaranja preuzmu kontrolu — ali trudite se da ne dozvolite da vas to zaokupi. To neće koristiti ni vama ni vašem timu. Umesto toga, gledajte na neuspeh kao priliku za učenje i rast. Šta ste naučili kao rezultat neuspeha i kako možete iskoristiti ovo znanje da sprečite buduće greške? Mike Bensi, konsultant i osnivač Bensi & Company, autor knjige *The Success of Failure*, kaže: „Da bismo postali uspešni, moramo prepoznati da su neuspehi deo puta ka učenju.“ Takođe je važno prepoznati zašto ste neuspešno nešto uradili. Da li je to rezultat loše komunikacije, nedovoljnog planiranja ili neadekvatnog budžetiranja? Utvrđivanje izvora neuspeha je jedan način da naučite, kao lider, šta ne treba da radite. „Svaki dan učim šta funkcioniše, a šta ne, i ako to ne prepoznamo i ne primenjujemo na naš rast, propuštamo najveću priliku koja postoji“, napominje Bensi.

2. Prihvatite neuspeh da biste povećali psihološku sigurnost vašeg tima

Kao lider, vrlo je važno da preuzmete odgovornost za svoje neuspehe kako biste naučili članove tima kako da produktivno odgovore na neuspehe, fokusirajući se na učenje. Pored toga što promovirate razvoj (L&D) članova tima, priznanje vaših lideračkih neuspeha stvara atmosferu psihološke sigurnosti — okruženje u kojem se ljudi osećaju ugodno da budu i izražavaju sebe — što je povezano sa pozitivnim preuzimanjem rizika među članovima tima. Priznajući svoje neuspehe, pomoći ćete članovima tima da se osećaju ugodnije eksperimentišući sa inovativnim idejama i pristupima koji mogu transformisati vašu organizaciju na uzbudljive nove načine.

3. Preispitajte svoj profesionalni razvoj nakon neuspeha

Možda vam je neuspeh pomogao da shvatite da ste se fokusirali na pogrešan cilj, da ste morali da se suočite sa neefikasnošću svog trenutnog lideračkog stila, ili vam je naneo da razmislite o novim idejama i mišljenjima koja biste inače ignorisali. Na taj način, neuspeh može oblikovati vaš profesionalni razvoj.

4. Koristite iskustveno učenje nakon neuspeha

Vaša akumulacija iskustava ključna je za oblikovanje toga ko ste i za šta se zalažete kao lider. Iskustveno učenje, odnosno učenje iz iskustava, je jedan način da iskoristite neuspeh i budete uspešniji u vođenju drugih. Bensi kaže da, kada lideri izvode iz svojih jedinstvenih iskustava, „oni na neki način stvaraju ranjivost, jer su u stanju da podele: ‘Evo šta bih ja uradio. Ovo su moji neuspehi i ne samo da su bili u redu, nego ne bih bio tu gde jesam da nije bilo njih.’”

5. Prihvatite da je neuspeh neizbežan deo liderstva

„Lideri su često uvereni da moraju imati sve odgovore, da su plaćeni da donose sve odluke — ali to nije tačno“, kaže Miller. Od prebrzog zapošljavanja do nedostatka adekvatnih povratnih informacija, do nepravilnog delegiranja kada se pojave broji projekti, Bensi kaže: „Evolucija lidera je bogata stalnim neuspesima.“ Prirodno, kako preuzimate veće odgovornosti u organizaciji, imate i više prilika za neuspeh. Tek nakon što prihvatite da je neuspeh deo liderstva, moći ćete da preuzimate veće rizike, učite iz svojih grešaka i, kao rezultat toga, unapredite svoj profesionalni razvoj.

Ime aktivnosti	Lično iskustvo II i Plan akcije za zagovaranje
Cilj/evi	<p>Razumeti kako uspešne priče mogu pomoći mladim zastupnicima da budu efikasniji</p> <p>Razumeti kako neuspehi mogu pomoći da postanete bolji mladi zastupnik</p> <p>Saznati više o ulozi mladih zastupnika u savremenom svetu</p> <p>Razumeti koncept plana akcije za zastupanje (AAP)</p> <p>Naučiti osnovne korake plana akcije za zastupanje (AAP)</p>
Trajanje	90 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	A4 papir, flip-chart papir, lepljiva traka
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>1. Refleksija na prethodnu sesiju (15 minuta)</p> <p>Počnite ponovnim pregledom ključnih zaključaka sa prethodne sesije. Facilitirajte duboku diskusiju koristeći sledeća refleksivna pitanja:</p> <p>Koje su bile najvažnije lekcije iz vaših priča o neuspesima?</p> <p>Koje strategije biste mogli primeniti da efikasno učite iz prepreka?</p> <p>Koje korake možete preduzeti kako biste osigurali da se prošli greške ne ponove?</p> <p>Kako ostajete motivisani i otporni suočeni sa izazovima?</p> <p>Podstaknite učesnike da podelite svoja lična saznanja i diskutujte o strategijama za prevazilaženje prepreka u omladinskoj advokaciji.</p> <p>2. Uvod u plan akcije za advokaciju (10 minuta)</p> <p>Postavite pitanje: "Šta mislite da su ključni elementi plana akcije za advokaciju?"</p> <p>Sakupite inicijalne misli od učesnika i facilitirajte otvorenu diskusiju.</p> <p>3. Rad u grupama – Definisane elemente plana akcije za advokaciju (25 minuta)</p> <p>Podelite učesnike u male grupe i dodelite im različite delove prostora za obuku.</p> <p>Pružite svakoj grupi papir i marker za flipchart.</p> <p>Uputite ih da zajednički razmotre, diskutuju i definišu glavne elemente plana akcije za advokaciju (PAA) – završite sa wrap-up-om.</p> <p>Svaka grupa bira predstavnika koji će izložiti rezultate u plenumu.</p> <p>4. Presentacije grupa i diskusija (20 minuta)</p> <p>Svaka grupa prezentuje svoje ključne elemente plana akcije za advokaciju ostalim učesnicima.</p> <p>Otvorite prostor za povratne informacije i diskusiju.</p>
Zaključak/ provera	<p>Sumirajte ključne uvide i istaknite važnost strateškog planiranja u zagovaranju.</p> <p>Podstaknite učesnike da razmisle o tome kako mogu primeniti ove korake u stvarnim inicijativama zagovaranja.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	Građanske i socijalne kompetencije – Povećava razumevanje učesnika o planiranju zagovaranja, opremajući ih veštinama za razvoj strukturiranih, strateških pristupa inicijativama za društvene promene.

	<p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče proaktivno rešavanje problema i liderstvo, pomažući učesnicima da svoja iskustva pretvore u konkretne akcione planove za zagovaračke napore.</p> <p>Komunikacija u multikulturalnom okruženju – Jača veštine za saradničke diskusije i prezentacije, jer učesnici razmenjuju uvide, analiziraju strategije zagovaranja i efikasno izlažu svoja saznanja.</p> <p>Učenje kako učiti – Razvija kritičko razmišljanje i refleksiju, jer učesnici identifikuju lekcije iz prošlih uspeha i neuspeha i primenjuju ih za poboljšanje budućeg planiranja zagovaranja.</p> <p>Strateško razmišljanje i planiranje – Razvija kapacitete za strukturisano postavljanje ciljeva, analizu ciljne grupe, razvijanje poruka i implementaciju, osiguravajući da učesnici razumeju ključne komponente Akcionog plana za zagovaranje (ACA).</p>
--	--

Facilitator predstavlja strukturirane korake Akcionog plana za zagovaranje (ACA):

Identifikacija problema: Definišite problem koji utiče na vašu zajednicu i koji treba da bude rešen.

Formulisanje cilja i ciljeva zagovaranja: Postavite jasnu, dugoročnu viziju za promenu koju želite da postignete.

Identifikacija i analiza ciljnih grupa: Razumite primarne i sekundarne ciljne grupe (njihovo znanje, vrednosti i uverenja). Izaberite odgovarajuće aktivnosti i materijale za zagovaranje na osnovu karakteristika ciljne grupe (pismenost, socijalni status, itd.).

Izbor aktivnosti i materijala za zagovaranje: Identifikujte efikasne akcije zagovaranja koje odgovaraju potrebama ciljne grupe. Razmotrite vremenski okvir, troškove i dostupne resurse.

Razvijanje poruka za zagovaranje: Kreirajte jasne, sažete i ubedljive poruke prilagođene svakoj ciljnoj grupi. Osigurajte da poruka uključuje snažan poziv na akciju.

Razvijanje plana implementacije: Definišite ciljnu grupu, aktivnosti, odgovorne osobe i vremenski okvir. Identifikujte pripremne korake koji su potrebni pre nego što se započne sa aktivnostima zagovaranja.

Razvijanje plana za praćenje i evaluaciju: Definišite ključne indikatore uspešnosti za merenje uspeha aktivnosti zagovaranja. Opišite metode prikupljanja podataka za kontinuiranu evaluaciju i unapređenje.

Ime aktivnosti	Sesija stručnjaka za multimediju
Cilj/evi	Naučite osnovne tehnike produkcije filma, uključujući kadriranje, pozicije kamere, redosled scena i osnove pripovedanja
Trajanje	90 minuta

<p>Potrebni resursi/materijali/oprema:</p>	<p>Oprema za sesiju: Kamere, Pametni telefoni, Projektor, Flipčartovi Postavka sobe: Krug</p>
<p>Opis (korak po korak)</p>	<p>Tok Sesije: Predstavljanje eksperta (5 minuta) Kratko predstavljanje filmskog eksperta učesnicima. Deljenje njegovog iskustva i relevantnosti za temu sesije. Interaktivna prezentacija eksperta (30 minuta) Teme koje se obrađuju: Tipovi kadrova i pozicije kamere. Redosled scena i njegov uticaj na pripovedanje. Osnovi pripovedanja za zagovaranje. Interaktivni elementi: Učesnici se podstiču da postavljaju pitanja tokom prezentacije. Angažovanje učesnika da glume scene kako bi demonstrirali kadrove i pozicije kamere. Osnove storyboardinga od strane eksperta (30 minuta) Ekspert objašnjava koncept storyboardinga: Kako organizovati scene i vizualizovati radnju. Primeri storyboarda, uz vizualna pomagala na flipčartu ili projektoru. Vežba storyboardinga (30 minuta) Svaki učesnik pravi kratak storyboard pojedinačno, primenjujući naučene tehnike. Ekspert pruža smernice i povratne informacije tokom aktivnosti. Pregled storyboarda (15 minuta) Učesnici dele svoje storyboarde. Ekspert pruža konstruktivne povratne informacije: Isticanje snaga i davanje sugestija za poboljšanja.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Debrief i Refleksija (15 minuta) Pitanja za diskusiju: "Koji priču želite da ispričate kroz svoj video?" "Kako možete poboljšati svoje vizualno pripovedanje?"</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Digitalna i Medijska Pismenost – Povećava razumevanje tehnika filmske produkcije, uokvirivanja, pozicija kamere i pripovedanja, opremajući učesnike ključnim veštinama za multimedijску promociju i zagovaranje. Kreativnost i Kulturno Izražavanje – Razvija sposobnost učesnika da vizualizuju i prenose poruke putem filma, podstičući inovativne i umetničke pristupe u zagovaranju. Senzibilitet za Inicijativu i Preduzetništvo – Podstiče učesnike da primene filmske tehnike kako bi stvorili uticajan sadržaj za zagovaranje, promovišući nezavisno kreativno razmišljanje i proaktivno angažovanje. Komunikacija u Multikulturnom Okruženju – Jača sposobnost učesnika da vizualno izražavaju ideje, osiguravajući da različite perspektive i narativi budu efikasno preneti kroz film. Učenje kako da učimo – Podstiče samorefleksiju i razvoj veština, pomažući učesnicima da analiziraju svoje tehnike pripovedanja i unaprede svoj pristup na osnovu stručnih povratnih informacija.</p>

	<p>Timski Rad i Saradnja – Podstiče međusobno učenje i konstruktivnu povratnu informaciju, dok učesnici dele i diskutuju o svojim storyboard-ovima, poboljšavajući svoje sposobnosti u pripovedanju.</p>
--	--

Ime aktivnosti	Storyboard canvas
Cilj/evi	Razviti scenarije i storyboard-e u pripremi za produkciju videa.
Trajanje	90 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Flipchart papiri i markeri Postavka sobe: Radna ostrva
Opis (korak po korak)	<p>Tok aktivnosti: Uvod u aktivnost (5 minuta) Kratko objasnite cilj sesije: planiranje scenarija i storyboard-a za snimanje videa sledećeg dana. Rad u grupama (45 minuta) Učesnici se dele u male grupe. Svaka grupa planira scenario i pravi storyboard, primenjujući znanje stečeno u prethodnim sesijama. Stručnjak obilazi grupe, odgovara na pitanja i pruža podršku. Prezentacije grupa i povratne informacije (20 minuta) Svaka grupa prezentuje svoj scenario i storyboard. Stručnjak daje konstruktivne povratne informacije o: Jasnoći priče, vizuelnim elementima i tehničkim aspektima.</p>
Zaključak/ provera	<p>Debriefing i refleksija (10 minuta) Ključna pitanja: "Koliko je sada jasan vaš koncept videa?" "Koji su sledeći koraci za pripremu snimanja?" Stručnjak sumira važnost finalizacije planova za nesmetan tok proizvodnje videa.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Digitalna i medijska pismenost – Jača sposobnost učesnika da razvijaju strukturirane storyboarde i scenarije, osiguravajući organizovan pristup produkciji videa za potrebe zagovaranja. Kreativnost i kulturno izražavanje – Podstiče učesnike da vizualizuju narative, podstičući inovativne i ubedljive tehnike pripovedanja koje poboljšavaju prenos poruka.</p>

	<p>Strateško planiranje i organizacija – Razvija sposobnost učesnika da efikasno planiraju, strukturiraju i redoslede scene, osiguravajući kvalitetnu produkciju videa.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Unapređuje sposobnost učesnika da izražavaju ideje vizualno i saraduju u raznovrsnim timovima, osiguravajući inkluzivno i reprezentativno pripovedanje.</p> <p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče proaktivno rešavanje problema i donošenje odluka dok učesnici dizajniraju efektivne poruke zagovaranja kroz multimedijalni sadržaj.</p> <p>Timski rad i saradnja – Podstiče grupnu dinamiku i učenje od vršnjaka, jer učesnici rade zajedno na usavršavanju svojih storyboarda i primaju konstruktivne povratne informacije.</p>
--	--

Ime aktivnosti	Snimanje
Cilj/evi	Vežbanje snimanja videa za kampanju.
Trajanje	210 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Kamere, pametni telefoni, svetla, stativi, itd. Rekviziti
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Postavljanje sobe i materijala (15 minuta) Pripremite prostor za snimanje, tako da svaka grupa ima pristup potrebnim materijalima (pametni telefoni, potrebni rekviziti). Pobrinite se da svaka grupa ima označeno područje za snimanje ili lokaciju na kojoj će raditi, u zavisnosti od dostupnog prostora i ideje grupe. Dajte kratki podsetnik na ključne aspekte kao što su uglovi kamere, osvetljenje i zvuk za efikasnu produkciju video materijala.</p> <p>Uvođenje u aktivnost (15 minuta) Objasnite da će se u ovoj sesiji fokusirati na snimanje stvarnih video materijala za kampanju. Grupe će primeniti tehnike koje su naučile tokom izrade storyboarda i prethodne sesije o snimanju filma. Ponovite ciljeve učenja: da vežbaju snimanje video materijala, fokusirajući se na tehničke aspekte kao što su uglovi kamere, osvetljenje i zvuk, dok ostaju verni svom storyboardu i poruci kampanje. Podsetite učesnike da je važno da ostanu u okviru predviđenog vremena za svaki snimak kako bi održali raspored snimanja.</p> <p>Dodela uloga i odgovornosti (20 minuta) Pre nego što počnu sa snimanjem, dodelite uloge unutar svake grupe. To mogu biti:</p>

	<p>Režiser: Nadgleda proces snimanja, pazeći da se poštuje vizija i storyboard.</p> <p>Kameraman: Upravljanje kamerom i podešavanje uglova kamere.</p> <p>Tehničar za zvuk: Rukuje mikrofonom i osigurava jasan zvuk.</p> <p>Glumci: Izvode scene prema storyboardu.</p> <p>Asistent: Pomaže sa rekvizitima, pozicioniranjem i opštom pomoći tokom snimanja.</p> <p>Podstaknite učesnike da rotiraju uloge kad god je to moguće, tako da svi dobiju praktično iskustvo u različitim aspektima procesa snimanja.</p> <p>Snimanje videa (90 minuta)</p> <p>Grupe počinju sa snimanjem video materijala prema finalizovanim storyboardima i rasporedima snimanja.</p> <p>Podstaknite učesnike da prate korake koje su predvideli u svom planu: Snimajte svaku scenu kako je predviđeno u storyboardu, koristeći odgovarajuće osvetljenje i uglove kamere.</p> <p>Osigurajte dobar kvalitet zvuka, posebno za intervju ili scene sa puno dijaloga. Ako je potrebno, koristite mikrofone ili prilagodite snimajuću okolinu kako bi se minimizovao pozadinski šum.</p> <p>Snimajte više kadrova: Podsetite grupe da snimaju različite uglove, krupne planove i široke kadrove, kako bi imali dovoljno materijala za odabir prilikom montaže.</p> <p>Problemi: Ako se pojave izazovi (npr. problemi sa osvetljenjem, tehničke greške, glumci zaborave reči), podstaknite grupu da bude kreativna i pronađe rešenja. Možda će morati da prilagode svoj pristup snimanju ili da se snalaze na licu mesta.</p> <p>Grupe treba da se drže rasporeda, praveći prilagođavanja po potrebi, ali da osiguraju da imaju dovoljno vremena za završavanje svakog snimka.</p> <p>Praćenje napretka i davanje smernica (15 minuta)</p> <p>Šetajte po prostoriji i pružite pomoć gde je potrebno. To može uključivati: Pomoć u tehničkim pitanjima, kao što su podešavanje osvetljenja ili postavke kamere.</p> <p>Pružanje smernica o poboljšanju snimaka (npr. sugerisanje alternativnih uglova ili pokreta kamere).</p> <p>Davanje povratnih informacija o izvedbi glumaca, ako je potrebno, kako bi se osiguralo da ostanu verni poruci kampanje.</p> <p>Podstaknite učesnike da odmah pregledaju snimke kako bi osigurali da ispunjavaju svoja očekivanja i da izvrše potrebne prilagodbe.</p> <p>Pregled i rešavanje problema (10-15 minuta)</p> <p>Kada svaka grupa završi sa snimanjem, okupite grupe na kratak pregled. To može uključivati:</p> <p>Gledanje nekih od snimaka kao grupa kako bi se osigurao dobar kvalitet.</p> <p>Identifikovanje problema (npr. loše osvetljenje, nejasan zvuk) koji bi mogli da se reše ponovnim snimanjem ili tokom postprodukcije.</p> <p>Ako vreme dozvoljava, omogućite grupama da se vrate i ponovo snime scene koje zahtevaju prilagodbe. Alternativno, ako je potrebno, dogovorite naknadnu sesiju kako bi se rešili svi preostali problemi.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Debriefing i refleksija (10-15 minuta)</p> <p>Nakon što su sve grupe završile sa snimanjem video materijala, organizujte debriefing sesiju. Postavite učesnicima sledeća pitanja za refleksiju:</p> <p>Koje izazove ste imali tokom snimanja?</p>

	<p>Da li je osvetljenje bilo adekvatno? Da li je bilo tehničkih problema sa kamerama ili mikrofonom? Da li su glumci ostali verni poruci ili su imali problema sa scenarijom? Kako ste rešavali te probleme? Koje prilagodbe ste napravili kako biste poboljšali snimak ili rešili probleme? Da li ste naučili nove tehnike za prevazilaženje problema u produkciji?</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Digitalna i medijska pismenost – Povećava sposobnost učesnika da upravljaju kamerama, upravljaju osvetljenjem, snimaju jasan zvuk i prate storyboard, čime se osigurava efikasna produkcija video materijala za kampanje zagovaranja.</p> <p>Strateško planiranje i organizacija – Jača sposobnost učesnika da strukturiraju i realizuju snimanje video materijala, upravljajući ulogama, vremenom i tehničkim aspektima kako bi postigli profesionalan rezultat.</p> <p>Sklonost inicijativi i preduzetništvu – Podstiče rešavanje problema i prilagodljivost, pomažući učesnicima da savladaju tehničke izazove, neočekivane prepreke i kreativne odluke tokom snimanja.</p> <p>Komunikacija u multikulturalnom okruženju – Razvija veštine koordinacije tima, raspodele uloga i saradnje, čime se osigurava efikasna komunikacija na setu i efikasno upravljanje produkcijom.</p> <p>Timski rad i saradnja – Promoviše donošenje odluka u grupi i kreativnu sinergiju, dok učesnici zajedno rade na tome da svoju poruku zagovaranja pretvore u ubedljiv vizuelni sadržaj.</p> <p>Učenje kako da učimo – Podstiče samorefleksiju i iterativno učenje, jer učesnici pregledaju snimke, procenjuju svoje snimateljske tehnike i usavršavaju svoj pristup za buduće produkcije.</p>

Ime aktivnosti	Poliranje
Cilj/evi	Naučiti osnovne veštine montaže kako biste doterali video materijale za kampanju zagovaranja.
Trajanje	165 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Laptopovi/telefoni sa softverom za montažu, slušalice
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Priprema (5 minuta)</p> <p>Osigurajte da svaka grupa ima pristup laptopu/telefonu sa instaliranim softverom za montažu (npr. Adobe Premiere, Final Cut, iMovie ili mobilne aplikacije poput InShot).</p> <p>Pobrinite se da svaka grupa ima slušalice kako bi se fokusirali na audio tokom procesa montaže.</p>

	<p>Osigurajte da su potrebni snimci sa snimanja prebačeni na svaki uređaj, kako bi montaža mogla da počne. Uvod u postprodukciju (10 minuta)</p> <p>Kratko objasnite važnost montaže u video produkciji, fokusirajući se na to kako montaža oblikuje finalnu poruku videa. Predstavite osnovne alate i tehnike montaže koje će učesnici koristiti: Sečenje i skraćivanje: Uklanjanje neželjenih snimaka i zadržavanje bitnih delova. Prijelazi: Dodavanje glatkih prelaza između scena (npr. fade in/out, preseći, ili rastapanja). Podesavanje zvuka: Osiguravanje jasnog zvuka, podešavanje jačine zvuka ili dodavanje pozadinske muzike ako je potrebno. Dodavanje teksta ili naslova: Unos važnih poruka, natpisa ili kredita. Korekcija boja: Osnovna podešavanja svetlosti, kontrasta i balansa boja ako je potrebno. Rad u grupama: Montaža videa (1 sat i 30 minuta)</p> <p>Grupe počinju sa montažom svojih advocacy videa koristeći tehnike objašnjene ranije. Pregled snimaka: Svaka grupa treba da pogleda sve svoje snimke pre nego što počne montažu. Treba da izaberu najbolje snimke i identifikuju snimke koji treba da budu zamenjeni ili isečeni. Skraćivanje i sečenje: Uklonite nepotrebne snimke ili greške. Poređivanje klipova: Postavite klipove u ispravan redosled, prateći storyboard i celokupnu poruku kampanje. Rad sa zvukom: Očistite bilo kakve zvučne probleme, dodajte pozadinsku muziku ili zvučne efekte i osigurajte da zvuk odgovara vizuelnim elementima. Tekst i grafike: Dodajte naslove, natpise ili druge tekstualne elemente (npr. hashtagove kampanje, statistiku, citate ili pozive na akciju). Dodavanje prelaza: Pobrinite se da video teče glatko uz odgovarajuće efekte prelaza između scena. Finalizacija videa: Osigurajte da je video doraden i koherentan, sa jasnim početkom, sredinom i krajem. Podstaknite učesnike da često koriste povratne informacije od članova tima i da proveravaju usklađenost videa sa porukom kampanje. Praćenje napretka i pomoć (20 minuta)</p> <p>Prolazite kroz prostoriju kako biste pomogli grupama prema potrebi. To može uključivati: Rešavanje problema sa softverom za montažu. Davanje saveta za poboljšanje tempa ili toka videa. Pomoć sa naprednijim funkcijama kao što su korekcija boja ili miksiranje zvuka ako učesnici zatraže pomoć. Osigurajte da grupe ostanu na pravom putu i da napreduju ka završetku videa do kraja sesije. Pregled i podešavanje (15 minuta)</p> <p>Kada su videi montirani, podstaknite grupe da zajedno pogledaju svoj rad i kritički ga procene:</p>
--	---

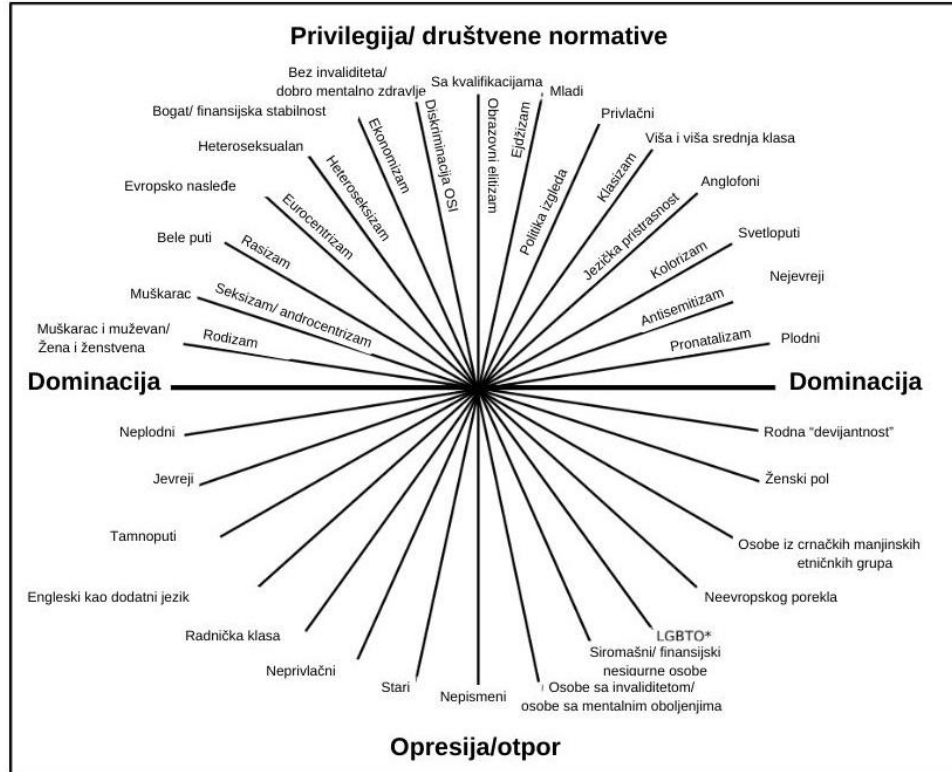
	<p>Da li video efikasno prenosi poruku kampanje? Da li je tempo odgovarajući? Da li postoje tehnički problemi (greške u zvuku/video) koji treba da budu ispravljani? Grupe treba da izvrše poslednje ispravke i finalizuju video fajl.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Debriefing i refleksija (15 minuta) Okupite grupe za sesiju debriefinga. Koristite sledeća pitanja kao vodič za diskusiju:</p> <p>Kako montaža menja poruku vašeg videa? Da li ste morali da promenite početnu ideju ili fokus tokom montaže? Kako je proces montaže unapredio poruku ili ton videa? Koje ste promene napravili tokom montaže? Da li su postojale scene koje ste morali da isečete ili preuređujete kako biste poboljšali video? Kako ste rešavali tehničke ili kreativne izazove tokom montaže? Podstaknite učesnike da reflektuju o važnosti montaže u oblikovanju advocacy kampanje i njenoj sposobnosti da efikasno angažuje publiku.</p> <p>Zaključak i naredni koraci (5 minuta) Završite sesiju objašnjenjem narednih koraka: Učesnici će sada pripremiti da podele svoje videe i pokrenu ih kao deo svojih advocacy kampanja. Ako je potrebno dodatno uređivanje ili finalni dotoci, organizujte sesiju za dalji pregled. Podsetite učesnike da je video montaža ključna veština u advocacy radu i da dobro izvedeni videi mogu imati značajan uticaj na podizanje svesti i promociju advocacy inicijativa za mentalno zdravlje.</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Digitalna i medijska pismenost – Razvija sposobnost učesnika da efikasno montiraju videe, koristeći različite tehnike kao što su sečenje, trimovanje, prelazi, podešavanja zvuka i tekstualni slojevi kako bi poboljšali jasnoću i uticaj advocacy poruka.</p> <p>Strateška komunikacija i ubeđivanje – Jača sposobnost učesnika da kreiraju angažujuće vizuelne narative, osiguravajući da njihovi advocacy videi dostavljaju jasnu, ubedljivu i emotivno snažnu poruku.</p> <p>Analitičko i kritičko razmišljanje – Poboľšava sposobnost učesnika da procene i usavrše sadržaj svojih videa, osiguravajući da svaka scena, prelaz i audio komponenta bude u skladu sa ciljevima kampanje.</p> <p>Osećaj inicijative i preduzetništva – Podstiče učesnike da preuzmu odgovornost za proces montaže, donose kreativne odluke i rešavaju tehničke ili narativne izazove koji se javljaju tokom postprodukcije.</p> <p>Timski rad i saradnja – Podstiče saradnju i učenje među vršnjacima, dok učesnici zajedno montiraju, pregledaju i finalizuju svoje advocacy videe, integrišući konstruktivnu povratnu informaciju i zajedničko donošenje odluka.</p> <p>Učenje kako da učimo – Podstiče samo-refleksiju i adaptabilnost, pomažući učesnicima da prepoznaju ulogu montaže u oblikovanju njihovih advocacy poruka i primene ove veštine na buduće multimedijalne projekte.</p>

Oblast 3 - Snaga Širenja

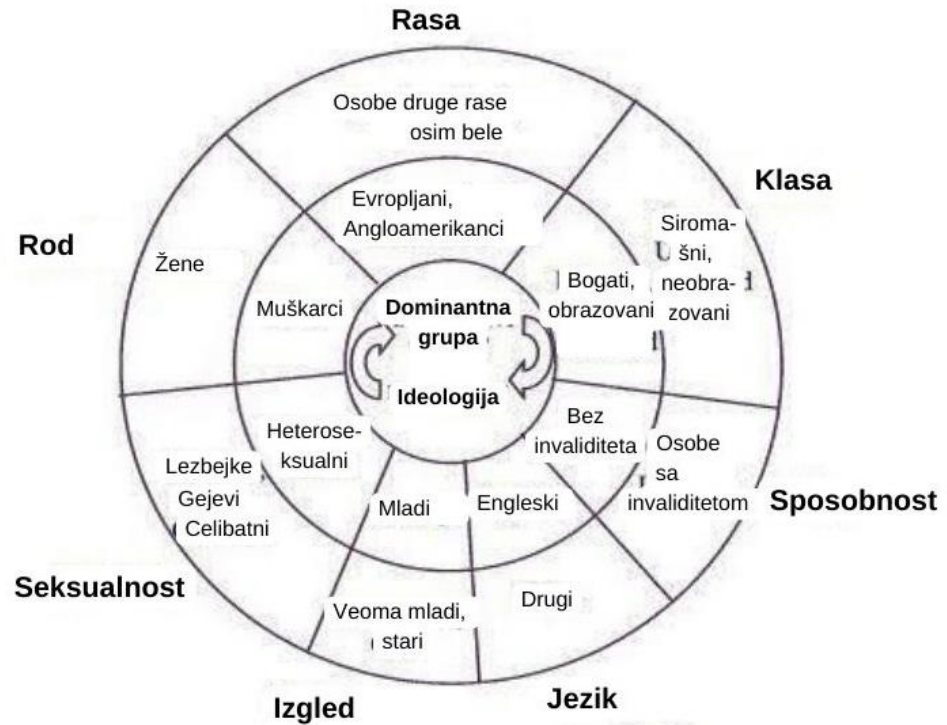
Ime aktivnosti	Primena intersekcionalne analize u proceni potreba
Cilj/evi	Razumevanje koncepta intersekcionalnog i pristupa zasnovanog na ljudskim pravima u proceni potreba Prepoznavanje značaja inkluzije
Trajanje	90 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Flipchart, markeri, šarene olovke, priručnik sa teorijskim sadržajem za trenera, kopija priča
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Deo I. Otvorena diskusija o važnosti procene potreba [10 minuta] Počnite sesiju postavljanjem pitanja učesnicima:</p> <p>Zašto je važno definisati potrebe za zagovaranje? Da li možemo istovremeno rešiti sve potrebe mladih ljudi? Kako razumete pojam procene potreba? „Procena potreba podrazumeva postojanje razlike ili nesklada između trenutnih uslova – 'što je' – i idealnih uslova – 'što bi trebalo biti'“, stoga „Procena potreba je sistematski proces koji pruža informacije o društvenim potrebama ili pitanjima na nekom mestu ili u grupi stanovništva i određuje koja pitanja treba prioritetno rešavati“. (grafikon 1, 2 u nastavku)</p> <p>Deo II. Grupni rad – Intersekcionalna analiza [55 minuta] Podelite učesnike u grupe i dodelite im jedan scenario da izrade listu prepreka. Nakon grupnih diskusija, pozovite učesnike da ukratko predstavljaju svoj rad. [10 minuta] Na kraju prezentacija, pitajte učesnike koji su bili odlučujući faktori prilikom odlučivanja o mogućim preprekama. Ko bi se suočio sa najvećim brojem prepreka među ova četiri scenarija i zašto? [10 minuta] Objasnite da mogu postojati grupe ljudi sa sličnim karakteristikama, istog uzrasta, iste rase, iste religije itd., ali pojedinci mogu imati svoje jedinstvene osobitosti, iskustva, pripadnost određenim grupama itd., što čini njihovu situaciju potpuno različitom i jedinstvenom od drugih. Dakle, intersekcionalnost se odnosi na više slojeva nečijeg identiteta, a ti različiti slojevi mogu postati osnov za diskriminaciju ili privilegije. Na primer, iskustva bele žene i tamnoplete žene mogu biti potpuno različita, ali obe mogu doživeti ugnjetavanje kao žene, međutim, tamnopleta žena može biti izložena većoj diskriminaciji zbog boje svoje kože.</p>
Zaključak/ provera	<p>Za završetak sesije, sprovedite debriefing koji prati Kolbov model učenja.</p> <p>Kolbov model se sastoji od četiri faze: konkretno iskustvo, reflektivna opažanja, apstraktna konceptualizacija i aktivno eksperimentisanje. Ove faze omogućavaju učesnicima da integrišu nova iskustva, analiziraju ih, razvijaju teoretske zaključke i primene ih u praksi.</p>

	<p>Povežite ovaj model sa temom sesije: Intersekcionalnost se odnosi na načine na koje se različiti aspekti identiteta osobe prepliću, što ih može izložiti preklapajućim oblicima diskriminacije i marginalizacije, ili privilegijama i prednostima.</p> <p>Zaključite ovu sesiju naglašavajući da primena intersekcionalne analize u procesu procene potreba omogućava bolje prepoznavanje specifičnih potreba koje pojedinci ili grupe mogu imati, što dovodi do bolje prilagođenih akcija u oblasti zagovaranja. Objasnite da je intersekcionalni pristup važan način za osiguranje inkluzije. Inkluzija je stanje u kojem osoba ili grupa ljudi bude cenjena, poštovana i podržana.</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Jača razumevanje ljudskih prava, inkluzije i socijalne pravde.</p> <p>Analitičko i kritičko mišljenje – Razvija sposobnost razumevanja intersekcionalnih procena potreba, pomažući učesnicima da prepoznaju kako višestruki slojevi identiteta (npr. pol, rasa, klasna pripadnost) utiču na pristup pravima i resursima.</p> <p>Komunikacija u multikulturalnom okruženju – Povećava kapacitet učesnika da se angažuju u značajnim diskusijama o diskriminaciji, privilegijama i društvenim strukturama, podstičući konstruktivan dijalog u različitim advokatskim okruženjima.</p> <p>Učenje kako da učimo – Podstiče samorefleksiju i adaptivno učenje, omogućavajući učesnicima da primene intersekcionalne perspektive u planiranju stvarnog advokatskog rada i usavrše svoje strategije na osnovu ličnih iskustava.</p> <p>Empatija i inkluzija – Promoviše svest o različitim iskustvima života, pomažući učesnicima da razviju saosećajan i inkluzivan pristup advokaturi koji osigurava da se glasovi marginalizovanih čuju i adresiraju.</p>

Grafikon 1

Grafikon 2

Materijal za učesnike: Deo II – Grupni rad – Intersekcionalna analiza [55 min]

Mari je 21-godišnja devojka koja živi u glavnom gradu X zemlje. Želi da poseti zdravstveni centar kako bi dobila savet o metodama kontrole rađanja. Objasnite koji su mogući barijere s kojima bi mogla da se susretne.

Sofia je 21-godišnja devojka koja živi u selu sa svojom porodicom. Želi da poseti zdravstveni centar kako bi dobila savet o metodama kontrole rađanja. Objasnite koji su mogući barijere s kojima bi mogla da se susretne.

Elisabet je 21-godišnja devojka koja živi u selu sa svojom porodicom i koristi invalidska kolica za kretanje. Želi da poseti zdravstveni centar kako bi dobila savet o metodama kontrole rađanja. Objasnite koji su mogući barijere s kojima bi mogla da se susretne.

Ana je 21-godišnja devojka koja živi sa svojom porodicom u selu. Ana pripada verskim manjinama. Ana je takođe queer. Želi da poseti zdravstveni centar kako bi dobila savet o metodama kontrole rađanja. Objasnite koji su mogući barijere s kojima bi mogla da se susretne.

Ime aktivnosti	Pristup zasnovan na ljudskim pravima
Cilj/evi	Upoznajte učesnike sa ključnim principima ljudskih prava, kao što su univerzalnost, nedeljivost, međuzavisnost, nediskriminacija, participacija i odgovornost. Naglasite kako sve akcije zagovaranja moraju biti u skladu sa principima ljudskih prava kako bi se osigurao značajan i održiv uticaj. Podstaknite učesnike da prepoznaju neravnoteže moći i važnost fokusiranja na najisključenije grupe.
Trajanje	60 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	https://www.youtube.com/watch?v=tVPzvTROLQ 4 različita scenarija za grupni rad, flip-chart papiri, markeri
Opis (korak po korak)	Tok sesije - Započnite ovaj deo sesije pitanjem učesnicima šta znaju o pristupu zasnovanom na ljudskim pravima (HRBA). [5 min] Nakon što čujete nekoliko mišljenja, objasnite da sve akcije zagovaranja moraju biti u skladu sa ljudskim pravima poštujući glavne principe sistema ljudskih prava: univerzalnost i neotuđivost; nedeljivost; međuzavisnost i međusobna povezanost; nediskriminacija i ravnopravnost; participacija i inkluzija; odgovornost i vladavina prava. [15 min] Neka učesnici pogledaju sledeći video, a nakon toga diskutujte: Pristup zasnovan na ljudskim pravima od Danskog instituta za ljudska prava https://www.youtube.com/watch?v=tVPzvTROLQ

	<p>Pitajte učesnike kakvi su njihovi utisci nakon gledanja videa. Objasnite da nam HRBA pomaže u procesu zagovaranja da shvatimo da će naše akcije odgovarati određenim potrebama, međutim, krajnji cilj mora biti zaštita i ostvarivanje ljudskih prava. Dok su potrebe privremeni uslovi pojedinaca, ljudska prava su nedeljiva i neotuđiva. Stoga, važno je ispuniti prava ljudi, a ne potrebe korisnika. Podelite učesnike u grupe i dajte im 1 scenarijo da sastave spisak ideja za mere podrške. [20 min]</p> <p>Ljudi nemaju pristup zdravstvenim uslugama na ostrvu. Ljudi nemaju centar za zajednicu u ruralnom području. Osobe sa invaliditetom imaju arhitektonske barijere. I tako dalje...</p> <p>Nakon grupnih diskusija, pozovite učesnike da ukratko predstave svoj rad. [10 min]</p> <p>Na kraju prezentacija, pitajte učesnike koji su faktori bili odlučujući u izboru mogućih mera podrške. Ko bi se suočio sa najviše prepreka među ovim četirima scenarijima i zašto? [10 min]</p>
Zaključak/ provera	<p>Zatvaranje sesije: Završite sesiju naglašavajući da je pristup zasnovan na ljudskim pravima (HRBA) ključan za etičko i efikasno zagovaranje. Ohrabrite učesnike da primene principe HRBA u svom vlastitom radu na zagovaranju.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Povećava razumevanje principa ljudskih prava kod učesnika i njihovu ulogu u zagovaranju, osiguravajući da njihove akcije budu u skladu sa etičkim principima i održivim uticajem.</p> <p>Analitičko i kritičko razmišljanje – Razvija sposobnost učesnika da procene stvarne situacije koristeći pristup zasnovan na ljudskim pravima (HRBA), pomažući im da razlikuju privremene potrebe i temeljna prava.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Jača sposobnost učesnika da iznose i diskutuju o pitanjima ljudskih prava, podstičući poštovanje dijaloga i zajedničko rešavanje problema.</p> <p>Učenje kako učiti – Podstiče reflektivno učenje i prilagodljivost, dok učesnici rade sa novim okvirima i razmatraju kako se HRBA može primeniti u strategijama zagovaranja.</p> <p>Empatija i inkluzija – Podstiče duboko razumevanje sistemskih nejednakosti i neravnoteže moći, omogućavajući učesnicima da prioritetizuju potrebe najmarginalizovanijih zajednica u naporima za zagovaranje.</p>

Oblast 4 of Activities - Moć “kuvanja”

Ime aktivnosti	Šta nedostaje
Cilj/evi	Identifikujte izazove/probleme mentalnog zdravlja mladih ljudi Napravite analize uzroka, efekata i korena

	Razvijajte dijagrame uzroka i efekata Identifikujte problem za koji bi akcija zagovaranja mogla biti rešenje
Trajanje	90 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Flipčart, olovke, markeri, bojice, papiri, post-it papirići
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Deo I: [30 minuta]</p> <p>Objasnite ciljeve ove sesije, predstavite temu i aktivnost. Podelite učesnike u 4-7 malih grupa i obavestite ih da će ovo biti njihove grupe za razvijanje plana zagovaranja. Zamolite grupe da odaberu pitanje/problemi mladih koji smatraju važnim i koji treba da se reše kroz akcije zagovaranja, i da napišu odabrani problem u sredinu velikog papira. Na vrhu papira napišite „Efekti“, a na dnu „Uzroci“.</p> <p>U prostoru ispod problema, zamolite ih da nacrtaju ili napišu što više uzroka problema koje mogu da smisle. Nacrtajte strelicu od svakog uzroka ka problemu u sredini. Uzroci mogu biti ljudi, organizacije, stavovi, siromaštvo, tipovi ponašanja, nedostatak znanja – bilo šta.</p> <p>Zamolite ih da pogledaju svaki uzrok i pronađu dublje uzroke, postavljajući pitanje „Šta uzrokuje taj uzrok?“ Dodajte te uzroke i povežite ih strelicama. Zatim, zamolite učesnike da napišu efekte problema u gornjoj polovini papira. Nacrtajte strelicu od problema u centru do svakog efekta. Pogledajte svaki efekat i postavite pitanje: „Koji dalji efekat će to imati?“ Dodajte efekte efekata i povežite ih strelicama.</p> <p>Deo II [15 minuta]</p> <p>Nakon što grupe završe sa svojim dijagramima uzroka i efekata, zamolite ih da pogledaju uzroke i okruže one koje bi mogli promeniti ili poboljšati uz pomoć uticajnih ljudi ili institucija (tj. one za koje bi zagovaranje moglo biti rešenje).</p> <p>Zamolite grupe da izaberu 2-3 moguća rešenja kroz zagovaranje. Prilikom razmišljanja o rešenjima, mogu koristiti i svoje prethodno iskustvo ili iskustvo drugih koji su radili na istom pitanju ili problemu. Drugi način da se identifikuju rešenja je da se „obrne“ uzrok problema – na primer, ako je jedan od uzroka stigme ćutanje lidera zajednice, rešenje bi bilo suprotno: da lideri zajednice javno govore u podršku ljudima sa mentalnim izazovima.</p>
Zaključak/ provera	Zatvaranje i evaluacija [10 minuta] Pozovite učesnike da opišu šta su naučili na ovoj sesiji jednom rečju.
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i društvene kompetencije – Povećava sposobnost učesnika da analiziraju izazove mentalnog zdravlja u omladinskim zajednicama, opremajući ih veštinama za razvijanje rešenja zasnovanih na zagovaranju za društvene promene.</p> <p>Analitičko i kritičko razmišljanje – Jača veštine rešavanja problema kroz analizu uzroka i posledica, pomažući učesnicima da identifikuju korenske uzroke i dizajniraju efikasne intervencije u zagovaranju.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Podstiče kolaborativni dijalog i timski rad, jer učesnici diskutuju o izazovima mentalnog zdravlja, razmenjuju ideje i razvijaju zajednička rešenja.</p>

	<p>Senzibilitet i preduzetništvo – Promoviše strateško razmišljanje i pristupe usmerene na akciju, omogućavajući učesnicima da transformišu identifikovane izazove u strukturirane planove zagovaranja.</p> <p>Empatija i inkluzija – Podstiče dublje razumevanje problema mentalnog zdravlja, omogućavajući učesnicima da pristupe zagovaranju sa osetljivošću, inkluzivnošću i pristupom zasnovanim na ljudskim pravima.</p>
--	--

Ime aktivnosti	Zagovaranje kroz politiku I, II & III
Cilj/evi	<p>Razumevanje političkog zagovaranja i njegovog značaja u promovisanju različitih ciljeva</p> <p>Diskutovati o različitim strategijama i alatima koji se mogu koristiti za uticanje na političke odluke na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.</p> <p>Istražiti značaj izgradnje savezništava sa drugim organizacijama i zainteresovanim stranama kako bi se ojačali naponi u zagovaranju.</p> <p>Identifikovati metode za efikasno angažovanje sa donositeljima politika, javnošću i drugim zainteresovanim stranama kako bi se podigla svest i podrška za različita pitanja.</p> <p>Razumeti studije slučaja uspešnih primera političkog zagovaranja u praksi, naglašavajući naučene lekcije i najbolje prakse.</p>
Trajanje	180 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Laptop, kablovi, ppt prezentacija, kopije 3-4 politička rezimea na engleskom jeziku, kopija političkog rezimea NYP, flipčart, markeri, obojene olovke, stari časopisi, novine, post-it papirićići, lepak i makaze, traka, A4 šareni papiri; stolovi i klupe.
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije -</p> <p>Korak 1: Uvod i diskusija (20 min)</p> <p>Pozovite učesnike da podele svoja iskustva sa zagovaranjem politike kroz vođenu diskusiju.</p> <p>Postavite pitanja kao što su:</p> <p>Da li ste ikada pisali politiku ili politički rezime?</p> <p>Da li ste čitali neki politički dokument ili učestvovali u njegovom kreiranju?</p> <p>Facilitirajte otvorenu diskusiju, gde će učesnici sa prethodnim iskustvom podeliti svoja saznanja o naporima u zagovaranju.</p> <p>Podstičite druge da postavljaju pitanja i uče iz stvarnih slučajeva.</p> <p>Preporučeni podsticaji za vođa grupe:</p> <p>Koji su bili glavni ciljevi zagovaračkog napora?</p> <p>Koje strategije i alati su korišćeni i zašto su bili efikasni?</p> <p>Koji su bili ključni akteri i kako su se uključili?</p> <p>Koje izazove su zagovarači sreli i kako su ih prevazišli?</p> <p>Koji su merljivi rezultati postignuti kao rezultat zagovaranja?</p> <p>Koje ključne lekcije mogu biti primenjene u vašem vlastitom zagovaračkom radu?</p> <p>Korak 2: Formiranje grupa i energizator (10 min)</p> <p>Koristite energizator "Voćna salata" da podelite učesnike u grupe.</p>

	<p>Umesto slučajnog rasporeda, namerno grupišite učesnike u:</p> <p>3 grupe sa iskusnijim ili starijim učesnicima. 3 grupe sa manje iskusnim ili mlađim učesnicima. Cilj je dobiti različite perspektive dok se obezbeđuje da mlađi učesnici budu saslušani i angažovani. Korak 3: Uvod u politički rezime (10 min) Predstavite unapred pripremljene flipčartove o ključnim elementima političkog rezimea:</p> <p>Naslov: Jasno i sažeto, odražava problem. Izvršni rezime: Kratak pregled problema i ključnih preporuka. Izjava o problemu: Jasna artikulacija problema koji utiče na mentalno zdravlje mladih. Dokazi i analiza: Podaci i primeri koji podržavaju argument. Preporuke: Specifični i ostvarivi koraci koje političari mogu preduzeti. Zaključak: Rezime koji naglašava važnost problema i predložene akcije. Objasnite zadatak: Svaka grupa će napraviti izvršni rezime političkog rezimea na temu mentalnog zdravlja (npr. poremećaji u ishrani i problemi sa telesnim imidžom). Korak 4: Grupni rad – Pisanje političkog rezimea (30 min) Dozvolite grupama da izaberu svoje radno okruženje (unutra ili spolja). Preporučite im da podele uloge:</p> <p>Istraživač: Prikuplja podržavajuće dokaze. Pisac: Napisuje rezime. Prezenter: Priprema elevator pitch. Facilitator pruža podršku i vodič, odgovarajući na pitanja i podstičući kritičko razmišljanje. Podstičite grupe da koriste analizu „drveća problema“ i obezbedite da flipčartovi budu vizuelno angažovani. Korak 5: Elevator Pitch prezentacije (15 min) Svaka grupa prezentuje svoj elevator pitch u trajanju od 2 minuta, sažimajući svoj politički rezime. Podstičite grupe da se fokusiraju na:</p> <p>Ključni problem. Njihove preporuke. Bilo koje podatke ili dokaze koji su korišćeni. Otvorite prostor za povratne informacije od kolega, uključujući: Pozitivna zapažanja (šta je dobro funkcionisalo). Preporuke za poboljšanje (jasnost, dodatni dokazi, jače preporuke). Pitanja koja podstiču dublju analizu ili alternativne perspektive. Sesija se završila prema Kolbovom modelu, fokusirajući se na proces i ishode učenja, kao i na primenljivost naučenog.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Pitanja za refleksiju tokom grupne diskusije: Koji je bio najizazovniji deo pisanja političkog rezimea? Šta ste naučili o efektivnom zagovaranju? Kako možete primeniti ove veštine u stvarnim zagovaračkim naporima? Facilitator sumira ključne pouke, naglašavajući: Važnost zagovaranja zasnovanog na dokazima.</p>

	<p>Ulogu jasnih poruka i strateških preporuka. Kako zajednički zagovarački naponi mogu doprineti promeni politike. Zatvorite sesiju motivišući učesnike da nastave da primenjuju svoje zagovaračke veštine u svom radu.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Povećava razumevanje učesnika o zagovaranju politika, strukturama upravljanja i angažovanju zainteresovanih strana, omogućavajući im osnovno razumevanje za efikasno uticanje na procese donošenja odluka.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Jača veštine učesnika u javnom govoru, pisanju politika i iznošenju argumenata, osiguravajući da mogu efikasno komunicirati sa različitim publikama, uključujući donosiocice odluka i zainteresovane strane.</p> <p>Osećaj inicijative i preduzetništva – Podstiče strateško razmišljanje i liderstvo, omogućavajući učesnicima da formulišu i unaprede zagovaračke kampanje.</p> <p>Učenje kako učiti – Promoviše samostalno učenje i adaptabilnost, jer učesnici saraduju, usavršavaju svoje predloge politika i uključuju povratne informacije za kontinuirani napredak.</p> <p>Timski rad i saradnja – Podstiče zajedničko rešavanje problema i učenje među vršnjacima, jer učesnici zajedno rade na izradi političkih rezimea i predstavljanju svojih zagovaračkih slučajeva.</p>

Ime aktivnosti	Kampanja I
Cilj/evi	<p>Učesnici će biti u mogućnosti da:</p> <p>Razumeju koncept plana zagovaračkih akcija Nauče osnovne korake u izradi plana zagovaračkih akcija Identifikuju pojedince, grupe ili institucije koje mogu pomoći ili se protiviti ostvarivanju njihovih zagovaračkih ciljeva Razumeju kako da uspostave mrežu sa potencijalnim saveznicima i partnerima za ostvarivanje svog zagovaračkog cilja i kako da se nose sa onima koji se protive promenama</p>
Trajanje	130 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	<p>Materijal za trenera: Materijal o koalicijama i opozicijama Materijal za učesnike: Flipchart papir, markeri, papir, olovke, Tabela saveznika i protivnika. Postavka sobe: World cafe, U oblik.</p>
Opis (korak po korak)	Tok sesije:

	<p>Deo I [35 min]</p> <p>Postavite pitanje učesnicima: Koji su, po vašem mišljenju, glavni elementi koji moraju biti deo kampanje zagovaranja?</p> <p>Podelite grupu na 4-7 manjih grupa i rasporedite ih po različitim ćoškovima učionice, opremite ih flipchart papirom i markerom. Pozovite ih da diskutuju i opišu glavne elemente plana protiv-kampanje i da izaberu govornika. [15 min]</p> <p>Pozovite govornike da predstavljaju svoje radove. [20 min]</p> <p>Zatvaranje i evaluacija [10 min]</p> <p>Pre nego što završite ovaj deo sesije, prikažite učesnicima njihove radove na ekranu i pozovite ih da komentarišu svoja mišljenja o planu protiv-kampanje.</p> <p>Deo II [10 min]</p> <p>Objasnite cilj ove sesije, uvedite temu i aktivnost.</p> <p>Uradite sa celokupnom grupom razjašnjenje razlike između ciljne grupe i saveznika, kao i to kako neki saveznici mogu biti i indirektni ciljevi.</p> <p>Facilitirajte diskusiju sa učesnicima kako biste podelili svoja iskustva u radu u partnerstvima ili koalicijama koje nisu vezane za zagovaranje.</p> <p>Usmerite diskusiju na rad u partnerstvima koja su specifična za zagovaranje.</p> <p>Pitanja mogu uključivati:</p> <p>Kakva su vaša iskustva sa radom u partnerstvima na zagovaračkom radu (prednosti i mane)?</p> <p>Koje su bile glavne prednosti i mane u radu sa drugima na zagovaranju?</p> <p>Koje su razlike i sličnosti između partnerstva za zagovaranje i partnerstva za druge aktivnosti?</p> <p>Deo III: Identifikujte svoje saveznike [30 min]</p> <p>Zatražite od učesnika da se vrate u svoje grupe i nacrtaju svoje potencijalne saveznike na Tabelu saveznika i protivnika. [20 min] (tabela ispod)</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Pitanja:</p> <p>Ko bi mogao imati pozitivan uticaj na izabranu temu?</p> <p>Ko drugi već radi na ovoj temi?</p> <p>Ko su obično vaši "prirodni" saveznici?</p> <p>Da li su oni pravi saveznici za ovu temu?</p> <p>Koji je njihov uticaj?</p> <p>Da li su voljni da rade u koaliciji?</p> <p>Šta će oni dobiti pridruživanjem vašoj alijansi?</p> <p>Šta mogu ponuditi u zagovaračkom radu?</p> <p>Koja su njihova ograničenja?</p> <p>Kako biste ih prišli kako biste izgradili mrežu – planirajte specifična rešenja za različite saveznike, ako je potrebno.</p> <p>Ko bi mogao biti protivnik promene?</p> <p>Koji bi mogli biti njihovi motivi?</p> <p>Koji je njihov uticaj?</p> <p>Kako biste pokušali da utičete na njih/izbegnete ih – planirajte različita rešenja za različite protivnike, ako je potrebno.</p> <p>Refleksija [20 min]</p>

	Pozovite učesnike grupe da podelite svoja osećanja i razmišljanja o novim saznanjima.
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Poboljšava razumevanje planiranja zagovaračkih kampanja, izgradnje koalicija i angažovanja zainteresovanih strana, opremajući učesnike alatima za mobilizaciju podrške i suočavanje s protivljenjem.</p> <p>Strateško razmišljanje i rešavanje problema – Razvija kritičke analitičke veštine za identifikovanje potencijalnih saveznika, protivnika i neutralnih zainteresovanih strana, pomažući učesnicima da oblikuju strategije za efikasan zagovarački rad.</p> <p>Komunikacija u multikulturnom okruženju – Jača sposobnost za angažovanje u diskusijama, pregovaranje partnerstava i predstavljanje zagovaračkih planova, obezbeđujući uključivanje različitih perspektiva.</p> <p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče proaktivno angažovanje u zagovaračkom radu, jer učesnici mapiraju ključne aktere, procenjuju njihov uticaj i oblikuju strateške pristupe umrežavanju.</p> <p>Učenje kako učiti – Promoviše samo-refleksiju i adaptabilnost, jer učesnici ocenjuju svoja iskustva u radu na zagovaranju i istražuju nove metode za izgradnju uspešnih koalicija.</p> <p>Timski rad i saradnja – Podstiče sposobnost za rad u partnerstvima, poboljšavajući saradnju, zajedničko donošenje odluka i kolektivno rešavanje problema za uspeh zagovaranja.</p>

Tabela 1

Ime aktivnosti	Kampanja II
Cilj/evi	Razumeti važnost efikasnog slanja poruka u zagovaračkim kampanjama. Učiti o metodama za oblikovanje osnovne poruke i diskutovati o „što treba, a što ne treba“ pri komunikaciji poruka.
Trajanje	60 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Materijali: Flipchart papiri, markeri

<p>Opis (korak po korak)</p>	<p>Postavka prostora: U obliku slova U; prostor za individualni rad</p> <p>Tok sesije:</p> <p>Prvi deo. Šta je poruka i zašto je potrebna? [20 minuta] Otvorite sesiju brainstormingom – pitajte učesnike šta je “poruka” prema njihovom mišljenju. Nakon što čujete nekoliko ideja, nastavite brainstorming u pravcu zašto je efikasno prenošenje poruke važno za kampanju zagovaranja. Pitajte učesnike da podele svoja iskustva, ako se sećaju trenutaka iz svog ličnog i profesionalnog života kada su radili na kreiranju poruke. Pitajte učesnike da se sete poznatih poruka koje koriste dobro poznati brendovi – izaberite jednu ili dve i pitajte ih zašto su te poruke efikasne, kakav uticaj stvaraju? Ako učesnici ne mogu da navedu nijednu, predložite na primer: "Think Different" – od Apple-a, "Belong anywhere" – od Airbnb-a.</p> <p>Sumirajte brainstorming objašnjenjem da je “poruka deo informacije upućene osobi ili grupi, koja ima uticaj na stavove, ponašanje, znanje, vrednosti i/li akcije osobe ili grupe koja je izložena toj poruci.”</p> <p>Drugi deo. Razgovarajte sa srcem, glavom i rukom [40 minuta] Nakon uvodnog brainstorminga, predstavite sledeći model – objasnite da efikasna poruka treba da bude usmerena na srce, glavu i ruke publike. Važno je razmišljati o ovim pitanjima dok se oblikuje ključna poruka: Srce – Da biste se obratili srcu ljudi, ponesite emotivne i lične priče o kojima će vaša publika brinuti i u koje će verovati. Glava – Obraćanje glavi ili mozgu znači korišćenje reči, činjenica i podataka kako biste podržali svoje zagovaranje. Ruke – Obratite se rukama ljudi, njihovoj sposobnosti da se uključe. Ljudi moraju da se osećaju pozvanima da se pridruže i žele da znaju kako njihovo učešće može napraviti razliku. Podelite učesnike u 4 do 7 malih grupa, u zavisnosti od veličine grupe. Zatražite od njih da razmotre pristup 3H koji je prethodno predstavljen, u zavisnosti od ideje njihove kampanje zagovaranja, i zamolite ih da oblikuju 3 poruke koje odgovaraju svakom elementu ‘srce’, ‘glava’ i ‘ruka’. Dajte im 20 minuta za rad u malim grupama, nakon čega će svaka grupa biti pozvana da predstavi ključne poruke. Grupe treba da predstavljaju svoje ključne poruke tako što će se obratiti srcu, glavi i rukama – objašnjavajući kako oblikovana ključna poruka odgovara ovoj metodi.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Pitanja i sumiranje ključnih zaključaka: Pitajte učesnike šta su smatrali najvažnijim elementima u oblikovanju efikasnih poruka za kampanje zagovaranja. Zamolite ih da podele svoja razmišljanja i uoče šta je posebno važno u prenošenju poruka koje stvaraju stvarnu promenu.</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Povećava sposobnost učesnika da oblikuju poruke za zagovaranje, osiguravajući da njihove kampanje odjekuju kod različitih publika i podstiču društvene promene. Strategijska komunikacija i ubeđivanje – Razvija veštine u oblikovanju efektivnih poruka koristeći pristup Srce, Glava i Ruka, čineći napore za zagovaranje ubedljivijim i usmerenim na akciju. Analitičko i kritičko razmišljanje – Ojačava sposobnost procene i usavršavanja poruka, osiguravajući da su one jasne, ubedljive i usklađene sa ciljevima zagovaranja.</p>

	<p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče učesnike da primene kreativno razmišljanje u oblikovanju poruka za zagovaranje koje motivišu akciju i angažman.</p> <p>Timski rad i saradnju – Podstiče učenje među vršnjacima i saradnju, jer učesnici rade zajedno na dizajniranju i predstavljanju ključnih poruka za zagovaranje.</p> <p>Učenje kako da učimo – Podstiče samorefleksiju i adaptabilnost, pomažući učesnicima da analiziraju efikasnost različitih komunikacijskih strategija i usavrše svoje tehnike oblikovanja poruka.</p>
--	---

Ime aktivnosti	Zagovaranje i platforme komunikacije
Cilj/evi	<p>Razumeti važnost pravilnog prenošenja poruka zagovaranja kako bi se dosegla ciljana publika.</p> <p>Analizirati prednosti i mane nekih od komunikacionih kanala i platformi.</p> <p>Podeliti lična iskustva.</p>
Trajanje	70 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	ENG-Unicef-youth-advocacy-guide.pdf web_young_people_as_advocates.pdf (ippf.org)
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Deo I. Informacioni kaos [35 min]</p> <p>Izaberite 4-7 volontera iz grupe. Dajte svakom volonteru ključnu poruku napisanu na papiru. Primeri ključnih poruka (učesnici mogu takođe smisliti svoju poruku zagovaranja):</p> <p>Porodično nasilje mora prestati Mentalno zdravlje zaposlenih mora biti podržano LGBTQ+ ljudi nisu bolesni Svaka telesna forma je lepa Nema Planete B</p> <p>Zatražite da volonteri ne dele svoje uloge sa drugim učesnicima. Izaberite 2 volontera iz grupe i odredite ih kao one koji će širiti lažne informacije i teorije zavere. Izaberite još jednog volontera da igra ulogu vlade, koja je odgovorna za zabranu određenih društvenih mreža. Dodelite 2 dodatna učesnika da preuzmu ulogu policije. Podsetite sve da ne otkrivaju dodeljene uloge.</p> <p>Nakon što su uloge dodeljene, uputite preostale učesnike da stvore kaos u prostoriji na 2 minuta, dozvoljavajući im da u potpunosti prihvate haotičnu atmosferu. Tokom ovog vremena, usmerite volontere zagovarače da smišljaju načine za prenošenje svojih poruka. To se može postići kroz plakate, kampanje na društvenim mrežama, simulacije, proteste ili bilo koje druge kreativne metode koje mogu smisliti. Širitelji lažnih vesti treba da rade na zasenjivanju glavnih poruka dezinformacijama, volonter vlade treba da ograniči neke komunikacione kanale, a policija može da štiti zagovarače ili ih ometa.</p> <p>Dozvolite 10 minuta za izvršenje svih uputstava i posmatranje interakcija. Nakon toga, zamolite učesnike da zaustave svoje uloge i okupe se u krug.</p>

	<p>Facilituirajte diskusiju o tome šta se upravo dogodilo, pomažući im da prepoznaju da je širenje poruke u haotičnom informacionom okruženju izazovno i često ometano faktorima kao što su restriktivne vlade, agresivna policija i lažne vesti. Podstaknite zagovarače da podele svoja iskustva i izazove u prenošenju svojih poruka. Pozovite sve da reflektuju o sličnim stvarnim iskustvima i diskutuju kako su se nosili sa tim situacijama i šta su naučili.</p> <p>Deo II. Metode, kanali i platforme za zagovaranje [20 min] U ovom delu sesije, zamolite učesnike da navedu metode, kanale i platforme koje mogu biti korišćene da bi se poruke zagovaranja čule. Zapišite sve primere na flipchart papiru. Razgovarajte o svakoj ideji sa učesnicima i razumejte koje mogu biti prednosti i mane. Neki od primera koji mogu biti diskutovani su:</p> <p>Korišćenje već postojećih mehanizama za učešće u donošenju odluka (Primer prednosti i mana u nastavku)</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Zaključak sesije: Nema savršenog načina, kanala ili platforme za prenošenje vaše ključne poruke. Svaki kontekst zahteva temeljnu analizu pre nego što pošaljete poruku. Na primer, ako u X zemlji ljudi nemaju dobar pristup Facebooku, razmislite o korišćenju druge društvene mreže koja je više korišćena od ciljanih zajednica i sl.</p> <p>Debriefing [5 min]: Pre nego što završite, pitajte učesnike šta im je bilo interesantno tokom sesije – da li je bilo nešto što su smatrali korisnim za svoj rad? Takođe, da li postoji nešto o čemu bi želeli da imaju više informacija? Obavezno prikupite dodatne resurse iz materijala ispod, koji se kasnije mogu podeliti sa učesnicima.</p> <p>Zatvaranje [5 min]: Završite sesiju pitanjem da li postoje dodatna pitanja ili komentari, i pojasnite sve što je potrebno.</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Građanske i društvene kompetencije – Jača sposobnost učesnika da razvijaju i implementiraju kampanje za zagovaranje, obezbeđujući da njihove poruke utiču na javni diskurs, angažuju zainteresovane strane i doprinosi njihovom prepoznavanju na nivou politike.</p> <p>Strateška komunikacija i ubeđivanje – Povećava veštine u strukturiranju poruka zagovaranja koristeći pristup "Srce, Glava i Ruka", obezbeđujući da one budu emocionalno angažujuće, zasnovane na činjenicama i orijentisane na akciju.</p> <p>Analitičko i kritičko razmišljanje – Oprema učesnike sposobnošću da analiziraju percepcije publike, usavrše poruke za jasnoću i uticaj, te prilagode strategije komunikacije različitim kontekstima i ciljnim grupama.</p> <p>Senzibilitet za inicijativu i preduzetništvo – Podstiče učesnike da primene kreativno i strateško razmišljanje u dizajniranju poruka zagovaranja koje mobilizuju podršku, podstiču angažman i inspirišu kolektivnu akciju.</p> <p>Timski rad i saradnja – Podstiče saradnju, učenje od vršnjaka i ko-kreaciju, omogućavajući učesnicima da zajednički razvijaju, usavršavaju i predstavljaju uticajne poruke u grupnim postavkama.</p>

	Učenje kako da učimo – Podstiče kontinuiranu refleksiju i adaptabilnost, pomažući učesnicima da procene efikasnost strategija komunikacije i primene naučene lekcije u budućem radu na zagovaranju.
--	---

Neki od primera koji mogu biti razmatrani su:

Korišćenje postojećih mehanizama za učešće u donošenju odluka

Prednosti: Nema potrebe da se izmišlja "novi točak", ako postoje mehanizmi za učešće u procesu donošenja odluka, pametno je iskoristiti ih da vaša poruka bude čujna, na primer, prisustvovati javnim saslušanjima, učestvovati u izborima, sastajati se sa donosiocima odluka, učestvovati u javnim događajima na kojima se pojavljuju donosioci politika.

Nedostaci: Nisu svi upoznati s tim mehanizmima ili nemaju pristup njima; restriktivne vlasti ne pružaju takve otvorene i sigurne prostore.

Korišćenje društvenih mreža

Prednosti: Omogućava brzo širenje poruka i dosezanje šire publike; prihvata različite oblike poruka (vizuali, audio); Može imati virusnu prirodu – snaga deljenja.

Nedostaci: Nema zaštitu od lažnih vesti; Nema dobre mehanizme filtriranja; uglavnom neregulisano; digitalni umor.

Korišćenje tradicionalnih medija (radio, časopisi, novine, TV)

Različiti oblici tradicionalnih medija imaju različite prednosti i nedostatke, ali uopšteno govoreći, ovo su opšti pro i kontra:

Prednosti: Dosezanje specifičnih grupa publike, na primer, stariji ljudi možda ne koriste društvene mreže; Povećano pokrivanje.

Nedostaci: Dugi vremenski periodi za pripremu; smanjenje budžeta za reklame; ograničen "rok trajanja"; nedostatak trenutaka za deljenje.

Usmena predaja

Prednosti: Ekonomično; brzo širenje.

Nedostaci: Lažne vesti; nepredvidivost rezultata; nekontrolisano.

Uključivanje "Influensera"

Prednosti: Šira publika; široka pokrivenost; ulaganje u poverenje pratilaca prema influenceru.

Nedostaci: Partnerstvo s pogrešnim influencerom; visoki troškovi; pravni problemi.

Ako učesnici navode bilo koju drugu metodu, kanal ili platformu, zamolite ih da razmotre prednosti i nedostatke.

Odsek 5 - Moć svuda

Ime aktivnosti	Monitoring i Evaluacija
Cilj/evi	Razjasniti strategije za praćenje i evaluaciju njihovih napora u oblasti zagovaranja.
Trajanje	70 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	<p>Kopija poglavlja u Advocacy Kit-u o praćenju i evaluaciji web_young_people_as_advocates.pdf (ippf.org) strane 29 i 30</p> <p>Postavka prostora: U obliku slova U; prostor za rad u malim grupama</p> <p>Materijal za fasilitatora: Informacije za PowerPoint prezentaciju; UNFPA Advocacy Kit</p> <p>Materijal za učesnike: Papiri za flipchart, markeri, papiri, olovke</p>
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Deo I [30 min] Instrukcije:</p> <p>Objasnite cilj sesije i aktivnosti.</p> <p>Postavite sledeće pitanje celokupnoj grupi:</p> <p>Da li je važno pratiti i evaluirati u advokatskom radu? Ako jeste, zašto?</p> <p>Zatražite od učesnika da se okrenu ka poglavlju u Advocacy Kit-u o praćenju i evaluaciji.</p> <p>Koristeći PowerPoint, razgovarajte sa celokupnom grupom o važnosti i strategijama za evaluaciju advokatskih napora.</p> <p>Zatražite od učesnika da podele svoja iskustva u vezi sa praćenjem i evaluacijom – i strategijama za uspeh.</p> <p>Deo II [30 min]</p> <p>Zatražite od redovnih grupa da napišu neke indikatore (opis dokaza koji su potrebni ili definicije uspeha) koji bi pokazali da li su njihovi ciljevi advokatskog rada postignuti. Ovo se može uraditi dodavanjem kolone indikatora za svaku specifičnu aktivnost u njihovom akcijskom planu, kao i za ciljeve u celini. Pre nego što učesnici krenu u svoje grupe, pitajte ih: Kako nam ciljevi pomažu da napišemo indikatore uticaja?</p> <p>Podelite handout "Metode praćenja i evaluacije advokatskog rada" sa kraja ovog odeljka, kako biste učesnicima pružili dodatne informacije. Kada se ova aktivnost završi, zatražite od grupa da odaberu neke metode za praćenje indikatora za njihov advokatski rad i da ih napišu ispod svojih indikatora. Ponovno će handout "Metode praćenja" biti koristan u pružanju ideja. Zatražite od nekoliko grupa da predstave svoj rad i facilitirajte diskusiju sa celokupnom grupom učesnika. Kao deo ove diskusije, pitajte učesnike:</p> <p>Razmišljajući o studijama slučaja, ili vašem ličnom iskustvu u advokatskom radu, kako odlučujemo da li je naš advokatski rad bio uspešan? Kako ga evaluiramo? Kako možemo koristiti informacije koje prikupljamo iz praćenja i evaluacije?</p>
Zaključak/ provera	<p>Refleksija [10 min]</p> <p>Pozovite učesnike grupe da podele svoja osećanja i mišljenja o novim saznanjima.</p>

<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Građanske i Socijalne Kompetencije – Jača sposobnost učesnika da razumeju uticaj svojih napora u oblasti zagovaranja.</p> <p>Analitičko i Kritičko Razmišljanje – Razvija veštine u razumevanju ključnih pokazatelja performansi, omogućavajući učesnicima da poboljšaju svoje buduće strategije na temelju podataka i dokaza.</p> <p>Strateško Planiranje i Donošenje Odluka – Povećava sposobnost učesnika da razumeju okvire za praćenje i evaluaciju, čineći napore u zagovaranju sistematskim, orijentisanim ka ciljevima i kontinuirano unapređivanim.</p> <p>Osećaj Inicijative i Preduzetništva – Podstiče učesnike da preuzmu odgovornost za svoj rad u zagovaranju i koriste podatke za jačanje budućih inicijativa.</p> <p>Učenje za Učenje – Podstiče samorefleksiju i adaptabilnost, pomažući učesnicima da analiziraju svoja iskustva, uče iz prošlih iskustava i primenjuju saznanja kako bi poboljšali svoje buduće kampanje.</p> <p>Timski Rad i Saradnju – Podstiče kolektivno rešavanje problema i deljenje znanja, dok učesnici rade u grupama i unapređuju svoje pristupe na temelju povratnih informacija od kolega.</p>
---	---

<p>Ime aktivnosti</p>	<p>Umnožavanje uticaja</p>
<p>Cilj/evi</p>	<p>Umnožiti uticaj obuke Podsticanje učenja orijentisanog na praksu Imati jasnu viziju aktivnosti koje slede u partnerskim zemljama nakon završetka obuke</p>
<p>Trajanje</p>	<p>100 minuta</p>
<p>Potrebni resursi/materijali/oprema:</p>	<p>Individuele flip-chart papire za male grupe, markeri, lepljive beleške Postavka prostorije: Radne ostrva</p>
<p>Opis (korak po korak)</p>	<p>Tok sesije: Prvi deo: Razumevanje izazova u mentalnom zdravlju mladih (40 min) Podelite učesnike u timove (npr. po zemljama). Zamolite ih da odgovore na sledeća pitanja: Koji su glavni izazovi sa kojima se mladi suočavaju u vašoj zajednici u vezi sa mentalnim zdravljem mladih? Koje su najmarginalizovanije i najugroženije grupe? Koje su njihove potrebe? Kakav je trenutni kontekst u vašoj zajednici? Koji faktori se moraju uzeti u obzir i ko su zainteresovane strane? Timovi po zemljama će imati 20 minuta da rade u malim grupama i odgovore na postavljena pitanja. Nakon završetka prvog kruga rada, svaki tim će se spojiti sa drugim timom iz druge zemlje i u narednih 15 minuta predstaviti svoj rad. Nakon drugog kruga rada u spojenim grupama, učesnici će podeliti svoja iskustva sa celokupnom grupom, što će trajati 20 minuta. Drugi deo: Planiranje narednih koraka (30 min)</p>

	<p>Učesnici će raditi u timovima po zemljama i pripremiti plan za svoje lokalne aktivnosti. Plan treba da prati sledeću strukturu:</p> <p>Cilj i zadaci lokalne aktivnosti</p> <p>Kratak opis problema unutar šire teme mentalnog zdravlja mladih na koji lokalna aktivnost treba da odgovori</p> <p>Kratak opis aktivnosti: Koja je glavna tema, koji je pristup i metodologija, ko će biti uključen i kako? Gde će se aktivnost sprovesti? Vremenski okvir, resursi</p> <p>Treći deo: Ciljevi (30 min)</p> <p>Ciljevi: Učesnici će moći da:</p> <p>Povećaju uticaj obuke</p> <p>Podstaknu učenje orijentisano ka praksi</p> <p>Imaju jasnu viziju o aktivnostima koje će uslediti nakon završetka obuke</p> <p>Podstaknu učesnike da bolje razumeju svoje individualne veštine, znanje, kapacitete, potrebe i želje</p> <p>Metode: Rad u malim grupama, prezentacije, individualni rad</p> <p>Prvi deo: Pisanje pisma budućem sebi (20 min)</p> <p>Zamolite učesnike da uzmu papir i koverat i napišu pismo svom budućem sebi. Dajte im 15 minuta za pisanje. Učesnici ne treba da dele svoja pisma sa drugima. Objasnite da, ako žele, mogu takođe da otkucaju pismo i pomoću sajta www.futureme.org pošalju ga na svoje imejl adrese. Pisma će im biti poslata u budućnosti, kada god to žele, na vreme koje navedu na platformi. Zamolite učesnike da se zamisle za godinu dana, za 5 godina, pa čak i za 10 godina. Neka opišu svoja osećanja, snove i ciljeve i šta planiraju da urade kako bi ostvarili te snove.</p>
<p>Zaključak/ provera</p>	<p>Debriefing: [10 min]</p> <p>Zamolite učesnike: Kako je bilo pisati pismo svom budućem sebi? Da li je obuka inspirisala neke od njihovih snova i ciljeva? Kako se trenutno osećaju?</p> <p>Zatvaranje: [5 min]</p> <p>Završite sesiju pozitivnom notom i poželite im da ostvare sve što su napisali u ličnim pismima.</p>
<p>Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):</p>	<p>Strateško Planiranje i Donošenje Odluka – Povećava sposobnost učesnika da razumeju okvire za praćenje i evaluaciju, čineći napore u zagovaranju sistematskim, orijentisanim ka ciljevima i kontinuirano unapređivanim.</p> <p>Osećaj Inicijative i Preduzetništva – Podstiče učesnike da preuzmu odgovornost za svoj rad u zagovaranju i koriste podatke za jačanje budućih inicijativa.</p> <p>Samorefleksija i lični razvoj – Razvija sposobnost učesnika da procene svoje lične i profesionalne aspiracije, pomažući im da definišu dugoročne ciljeve i strategije za njihovo ostvarivanje.</p> <p>Učenje za Učenje – Podstiče samorefleksiju i adaptabilnost, pomažući učesnicima da analiziraju svoja iskustva, uče iz prošlih iskustava i primenjuju saznanja kako bi poboljšali svoje buduće kampanje.</p> <p>Timsku Rad i Saradnju – Podstiče kolektivno rešavanje problema i deljenje znanja, dok učesnici rade u grupama i unapređuju svoje pristupe na temelju povratnih informacija od kolega.</p>

Ime aktivnosti	KRENI
Cilj/evi	Saznati više o prilikama kroz Erasmus Plus Saznati svrhu Youth Pass-a i njegov značaj
Trajanje	60 minuta
Potrebni resursi/materijali/oprema:	Multimedijalni projektor, flip-chart, prezentacija, olovke i markeri Postavka prostora: Krug
Opis (korak po korak)	<p>Tok sesije:</p> <p>Prvi deo: Prezentacije o Erasmus Plus i Youth Pass [30 min] Facilitator će predstaviti PowerPoint prezentaciju: Evropske prilike za mlade. Facilitator treba da podstakne učesnike da podele svoja prethodna iskustva sa programom Erasmus Plus. Takođe, facilitator će predstaviti predstojeće prilike i motivisati učesnike da se pridruže budućim projektima (ukoliko je izvodljivo). Facilitator će objasniti koncept Youth Pass-a i podstaći učesnike da zabeleže svoja učenja u okviru Youth Pass-a, koji će im biti poslat putem e-maila nakon završetka treninga. Tokom prezentacije, facilitator treba da podstiče učesnike da postavljaju pitanja.</p> <p>Drugi deo: Dodela sertifikata [15 min] Facilitator zamoli učesnike da formiraju krug. Svakom učesniku će biti dodeljen Youth Pass koji ne pripada njemu. Kada svi dobiju Youth Pass, na znak broja 3, učesnici će okrenuti papir, pročitati ime i što pre pronaći osobu kojoj pripada njihov Youth Pass.</p>
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i Socijalne Kompetencije – Jača sposobnost učesnika da razumeju uticaj svojih napora u oblasti zagovaranja. Učenje kako učiti – Razvija veštine samoprocene i refleksije, dok učesnici dokumentuju stečene kompetencije kroz Youthpass okvir.</p> <p>Inicijativa i preduzetništvo – Podstiče učesnike da istražuju i iskoriste nove obrazovne i profesionalne prilike, podstičući proaktivan pristup planiranju karijere i ličnog razvoja.</p> <p>Komunikacija u multikulturalnom okruženju – Jača interpersonalne veštine i kulturnu svest, dok učesnici razmenjuju iskustva, razgovaraju o Erasmus+ programima i istražuju mogućnosti međunarodne saradnje.</p> <p>Timski rad i saradnja – Podstiče međusobnu podršku i zajedničko učenje, ohrabrujući učesnike da se povezuju, dele uvide i pomažu jedni drugima u snalaženju kroz Erasmus+ prilike.</p>

Ime aktivnosti	Evaluacija i zatvaranje
Cilj/evi	Učesnici će moći da: Pruže povratne informacije o iskustvu učenja i reflektuju o celokupnom iskustvu.
Trajanje	60 minuta

Potrebni resursi/materijali/oprema:	Papir, listovi flipčarta, olovke i markeri Raspored u prostoru: Krug
Opis (korak po korak)	Evaluacija i Zatvaranje [30 min] Evaluacioni formular, Google Form Facilitator će postaviti evaluacioni formular na društvene mreže grupe (Facebook, Instagram i/ili WhatsApp) i dati učesnicima vreme da ga popune. Takođe, facilitator će naglasiti značaj povratnih informacija i podstaći učesnike da pruže i pozitivne i konstruktivne komentare.
Zaključak/ provera	Zatvaranje: [30 min] Završite sesiju zajedničkom refleksijom. Kreirajte prostor u kojem učesnici mogu da razmisle o svom celokupnom iskustvu. Podstaknite ih da podele šta su naučili, šta nose sa sobom iz treninga i da izraze eventualnu zahvalnost.
Kompetencije koje su stečene (usklađeno sa Youthpass okvirom):	<p>Građanske i socijalne kompetencije – Podstiče aktivno učešće u evaluacionim procesima, razvijajući kulturu kontinuiranog unapređenja i konstruktivne povratne informacije u okruženju za učenje.</p> <p>Učenje kako učiti – Razvija veštine samorefleksije, omogućavajući učesnicima da procene svoj lični rast, stečeno znanje i ključne uvide iz treninga.</p> <p>Preduzetnički duh i inicijativa – Jača sposobnost učesnika da izraze svoja mišljenja, pruže smislene povratne informacije i doprinesu unapređenju budućih trening inicijativa.</p> <p>Komunikacija u multikulturalnom okruženju – Podstiče otvoreni dijalog i aktivno slušanje, osiguravajući da se učesnici osećaju cenjeno i saslušano u raznolikom okruženju za učenje.</p> <p>Emocionalna svesnost i samoizražavanje – Ohrabruje učesnike da artikulišu svoje emocije, uvide i iskustva, jačajući osećaj završetka i postignuća.</p>

Poglavlje 4 Saveti i trikovi za mlade

Postizanje cilja: Stvaranje promene koju zamišljate

Dobro osmišljena strategija će voditi vaše napore u zagovaranju i osigurati da svaki korak koji preduzmete doprinosi značajnoj, trajnoj promeni.

Izgradnja modela uticaja

Da biste efikasno organizovali svoje ideje, razmislite o korišćenju modela uticaja. Ovaj okvir pomaže vam da vizualizujete promenu koju želite da ostvarite i radite unazad kako biste

identifikovali potrebne resurse, aktivnosti i pokazatelje napretka koji će vam pomoći da postignete svoj cilj.

Ključna pitanja za vođenje vašeg planiranja

- ◇ Koji je vaš dugoročni cilj ili željeni uticaj?

Definišite veliku promenu koju želite da postignete kroz svoje napore u zagovaranju.

- ◇ Koji su glavni rezultati ili kratkoročne promene koje se nadate da ćete videti?

Rezultati se odnose na merljiv napredak na nivou zajednice. To mogu biti povećana svest, promene u stavovima, izgradnja veština ili promene u ponašanju među vašom ciljnom grupom.

Primer: Ako je vaš cilj poboljšanje zagovaranja mentalnog zdravlja, rezultat bi mogao biti više mladih ljudi koji otvoreno govore o pitanjima mentalnog zdravlja.

- ◇ Koji su direktni rezultati ili izlazni proizvodi vaših aktivnosti?

Izlazni proizvodi su neposredni, opipljivi rezultati vašeg rada u zagovaranju.

Primer: Broj učesnika na radionici o svesti o mentalnom zdravlju ili broj pregleda informativnog videa koji ste kreirali.

- ◇ Koje aktivnosti su potrebne da biste postigli svoje rezultate?

Identifikujte specifične inicijative i akcije koje će pokrenuti napredak.

Primer: Organizovanje zajedničkih radionica, kampanja na društvenim mrežama ili sastanaka sa donosiocima odluka.

- ◇ Koji su resursi (ulazi) potrebni za sprovođenje tih aktivnosti?

Ulazi se odnose na vreme, sredstva, materijale i ljudske resurse koji se ulažu u vaše napore u zagovaranju.

Primer: Obezbeđivanje sredstava za materijale, angažovanje volontera ili pristupanje mogućnostima za obuku.

Razbijanjem vašeg cilja na ostvarljive korake, možete stvoriti realan i strukturiran pristup za postizanje trajnog uticaja. Snažan model uticaja neće vas samo držati fokusiranim, već će vam pomoći da merite napredak, prilagodite strategije kada je to potrebno i na kraju ostvarite značajnu promenu.

Lista za planiranje zagovaranja

Identifikujte ključni problem/pitanje i uzroke problema

Šta će biti promena, rezultat

Formirajte tim

Radite sa ljudima koji su pogođeni ovim problemom

Prikupite podatke (istraživanje)

Identifikujte ciljnu grupu i potencijalne saveznike (zainteresovane strane, donosioci odluka) i protivnike

Napravite spisak partnera

Osigurajte učešće mladih u dizajniranju, implementaciji i evaluaciji
Kreirajte pristup, razvijajte plan, pripremite alate za komunikaciju
Koji su rizici i mere za ublažavanje
Razvijajte indikatore za praćenje i evaluaciju implementacije i uticaja

Praćenje i procena vaših zagovaračkih napora

Efektivno praćenje omogućava mladim ljudima da prate napredak, procene uticaj i izvrše neophodne prilagodbe tokom svog zagovaračkog puta.

Razumevanje praćenja

Praćenje podrazumeva redovno prikupljanje i analiziranje informacija tokom vaših zagovaračkih napora kako biste utvrdili da li vaše aktivnosti imaju željeni efekat. Omogućava vam da procenite i izlaze (šta se radi) i ishode (uticaj vaših napora), pružajući uvid u napredak vašeg projekta u stvarnom vremenu. Kontinuiranim ocenama vašeg pristupa, praćenje pomaže u identifikovanju područja za poboljšanje i osigurava da vaš zagovarački rad ostane na pravom putu.

Razlika između praćenja i evaluacije

Dok je praćenje kontinuirani proces koji se odvija tokom vaših zagovaračkih napora, evaluacija se obično sprovodi u ključnim fazama—bilo sredinom projekta ili nakon njegovog završetka. Evaluacija meri da li su vaši ciljevi i uticaj ostvareni. Međutim, budući da evaluacije mogu biti resursno zahtevne i kompleksne, ovaj vodič se prvenstveno fokusira na praćenje kao praktičan i pristupačan alat za uspeh u zagovaranju. Ako ste zainteresovani za više informacija o evaluaciji, sajt Voices of Youth pruža dodatne resurse.

Vrednost praćenja

Svako može sprovesti efektivno praćenje, a ono predstavlja moćan alat za identifikovanje uspeha, izazova i oblasti koje treba prilagoditi. Kroz kontinuirano praćenje, možete analizirati:

Alokacija resursa – Da li efikasno koristite svoje vreme, sredstva i materijale?

Kvalitet aktivnosti – Da li vaše zagovaračke inicijative postižu svoje ciljeve?

Merenje uticaja – Da li vaši napori dovode do opipljive promene?

Fleksibilan i otvoren pristup je ključ u praćenju—budite spremni da prilagodite svoj pristup i rešavate probleme kako se pojavljuju.

Održavanje angažovanja sa ključnim akterima i podržavaocima

Izgradnja i održavanje snažnih odnosa sa ključnim akterima i velikim podržavaocima su od suštinskog značaja za uspeh vaših zagovaračkih napora. Pošto mnogi akteri imaju zahtevne rasporede, važno je pronaći efikasne načine da ih zadržite angažovane na vašim

ciljevima zagovaranja. Jedna od najjednostavnijih, ali najuticajnijih strategija je da ostanete u kontaktu i negujete ove veze tokom vremena.

Tokom vašeg zagovaračkog puta, saradivaćete sa raznovrsnom mrežom pojedinaca. Negovanje ovih odnosa omogućava vam da razmenjujete ideje, istražujete nove prilike i saradujete na budućim inicijativama. Dobro održavana mreža kroz različite sektore takođe može biti korisna za širenje vašeg uticaja i podsticanje dugoročnih promena.

Za više strategija o umrežavanju i podršci, pogledajte odgovarajući odsek. Ispod su neki praktični saveti koji će vam pomoći da održite smislen angažman sa vašim akterima.

Pojmovi:

Zagovaranje mladih odnosi se na proces u kojem mladi ljudi aktivno ističu svoje stavove, utiču na odluke i preduzimaju akciju kako bi doneli pozitivne promene u svojim zajednicama, politikama ili društvu u celini. To uključuje mlade ljude koji se zalažu za svoja prava, potrebe i interese, kao i zagovaranje dobrobiti svojih vršnjaka i šire društvene probleme.

Učešće mladih odnosi se na aktivno, značajno i inkluzivno učešće mladih ljudi u procesima donošenja odluka, društvenim akcijama i razvoju zajednice. To osigurava da mladi ljudi imaju priliku da izraze svoje stavove, utiču na politike i doprinesu oblikovanju svog života i sveta oko sebe.

Politika vs. Politički procesi

Politika odnosi se na procese, aktivnosti i debate koje se odnose na donošenje odluka unutar vlada, organizacija ili društava. Uključuje dinamiku moći, političke ideologije, izbore, upravljanje i javne diskusije. Politika često uključuje pregovaranje, konkurenciju i uticaj među različitim grupama kako bi oblikovali zakone, vođstvo i društvene prioritete. Politika odnosi se na konkretne principe, smernice ili akcije koje vlade, institucije ili organizacije usvajaju kako bi rešavali probleme i postigli određene ciljeve. Politike su konkretni ishodi političkih procesa i oblikuju način na koji se resursi raspoređuju i kako društva funkcionišu. Mogu biti javne politike (zakoni, regulative i programi) ili unutrašnje politike unutar organizacija.

Ključna razlika: Politika se odnosi na proces donošenja odluka i borbu za moć, dok politika predstavlja strukturirani plan ili akciju koja proizilazi iz tih odluka. Politika postavlja osnovu za stvaranje politika, dok implementacija politika direktno utiče na živote ljudi.

Umrežavanje je proces izgradnje i održavanja odnosa sa pojedincima, grupama ili organizacijama u cilju razmene informacija, resursa i prilika. To je ključna praksa u profesionalnim, društvenim i zagovaračkim okruženjima, omogućavajući saradnju, međusobnu podršku i deljenje znanja.

Briga o aktivistima odnosi se na namerne prakse i sisteme podrške koji pomažu aktivistima da očuvaju svoje blagostanje, otpornost i održivost dok se angažuju u zagovaranju i društvenim promenama (npr. telefoni za pomoć, grupe za podršku, veb sajtovi, društveni mediji, profesionalne grupe itd.). Rad u zagovaranju može biti emotivno, fizički i mentalno zahtevan, često izlažući aktiviste stresu, sagorevanju i sekundarnom traumatskom stresu. Briga o aktivistima osigurava da oni koji rade na promenama takođe dobiju potrebnu brigu i podršku.

ZAHVALNICE:

Zahvaljujemo na inspiraciji i resursima:
[ENG-Unicef-youth-dvocacy-guide.pdf](#)
[web_young_people_aas_advocates.pdf](#)
[Policy Advocacy](#)

Priručnik je kreiran unutar Metaphor projekta od strane projektnih partnera

Ovaj dokument je finansiran sredstvima Evropske unije. Publikacija održava samo stanovištva autora i ne nužno stanovišta Evropske unije i Izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni pod kojim uslovima se Evropska unija ni EACEA ne mogu smatrati odgovornim za sadržinu dokumenta.